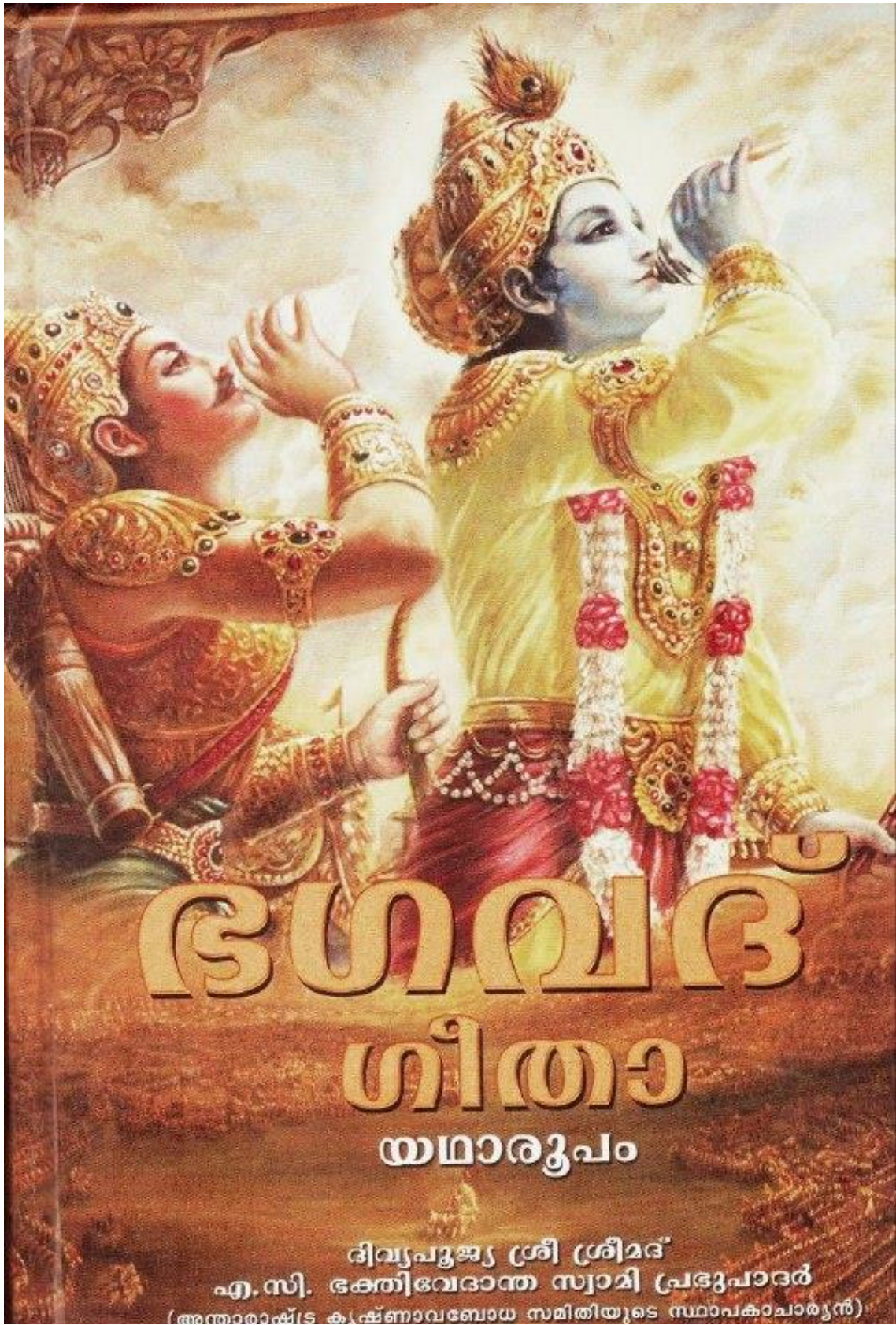

ഇതുപോലെയുള്ള ആത്മീയ വിഷയങ്ങൾ വായിക്കുവാനായി താഴെക്കാണുന്ന ലിങ്ക് പിൻതുടരുക :-

[ശുദ്ധ ഭക്തി വാട്ട്സ്ആപ്പ് ഗ്രൂപ്പ്](#),

[ശുദ്ധ ഭക്തി ടെലിഗ്രാം ഗ്രൂപ്പ്](#),

www.suddhabhaktimalayalam.com

അഥ പ്രഥമോഽധ്യായഃ

കുരുക്ഷേത്ര യുദ്ധക്കളത്തിലെ
സൈന്യനിരീക്ഷണം

ധൃതരാഷ്ട്ര ഉവാച |

ധർമക്ഷേത്രേ കരുക്ഷേത്രേ സമവേതാ യുയുത്സവഃ |
മാമകാഃ പാണ്ഡവാശ്ചൈവ കിമകർവത സഞ്ജയ ||1-1 ||

സഞ്ജയ ഉവാച |

ദൃഷ്ട്വാ തു പാണ്ഡവാനീകം വ്യൂഹം ദുര്യോധനസ്തദാ |
ആചാര്യമുപസംഗമ്യ രാജാ വചനമബ്രവീത് ||1-2 ||

പശ്യൈതാം പാണ്ഡുപുത്രാണാമാചാര്യ മഹതീം ചമുഃ |
വ്യൂഹാം ദ്രുപദപുത്രേണ തവ ശിഷ്യേണ ധീമതാ ||1-3 ||

അത്ര ശൂരാ മഹേഷ്വാസാ ഭീമാർജുനസമാ യുധി |
യുയുധാനോ വിരാടശ്ച ദ്രുപദശ്ച മഹാരഥഃ ||1-4 ||

ധൃഷ്ടകേതുശ്ചേകിതാനഃ കാശിരാജശ്ച വീര്യവാൻ |
പുരുജിത്കന്തിഭോജശ്ച ശൈബ്യശ്ച നരപുംഗവഃ ||1-5 ||

യുധാമന്യുശ്ച വിക്രാന്ത ഉത്തമൗജാശ്ച വീര്യവാൻ |
സൗഭദ്രോ ദ്രൗപദേയാശ്ച സർവ ഏവ മഹാരഥാഃ ||1-6 ||

അസ്താകം തു വിശിഷ്ടാ യേ താനിബോധ ദ്വിജോത്തമ |
നായകാ മമ സൈന്യസ്യ സഞ്ജ്ഞാർഥം താൻബ്രവീമി തേ ||1-7 ||

ഭവാൻഭീഷ്മശ്ച കർണശ്ച കൃപശ്ച സമിതിഞ്ജയഃ |
അശ്വത്ഥാമാ വികർണശ്ച സൗമദത്തിസ്തഥൈവ ച ||1-8 ||

അന്യേ ച ബഹവഃ ശൂരാ മദർഥേ ത്യക്തജീവിതാഃ |
നാനാശസ്ത്രപ്രഹരണാഃ സർവേ യുദ്ധവിശാരദാഃ ||1-9 ||

അപര്യാപ്തം തദസ്താകം ബലം ഭീഷ്മാഭിരക്ഷിതം |
പര്യാപ്തം ത്വിദമേതേഷാം ബലം ഭീമാഭിരക്ഷിതം ||1-10 ||

അയനേഷു ച സർവേഷു യഥാഭാഗമവസ്ഥിതാഃ |
ഭീഷ്മമേവാഭിരക്ഷന്തു ഭവന്തഃ സർവ ഏവ ഹി ||1-11 ||

തസ്യ സഞ്ജനയൻഹർഷം കുരുവുദ്ധാഃ പിതാമഹഃ |
സിംഹനാദം വിനദ്യോച്ചൈഃ ശംഖം ദധ്മൗ പ്രതാപവാൻ ||1-12 ||

തതഃ ശംഖാശ്ച ഭേര്യശ്ച പണവാനകഗോമുഖാഃ |
സഹസൈവാഭ്യഹന്യന്ത സ ശബ്ദസ്തുമുലോഽഭവത് ||1-13 ||

തതഃ ശ്വേതൈർഹയൈര്യുക്തേ മഹതി സുന്ദനേ സ്ഥിതൗ |
മാധവഃ പാണ്ഡവശ്ചൈവ ദിവ്യൗ ശംഖൗ പ്രദധ്മതഃ ||1-14 ||

പാഞ്ചജന്യം ഏഷീകേശോ ദേവദത്തം ധനഞ്ജയഃ |
പൗണ്ഡ്രം ദധ്മൗ മഹാശംഖം ഭീമകർമാ വൃകോദരഃ ||1-15 ||

അനന്തവിജയം രാജാ കന്തീപുത്രോ യുധിഷ്ഠിരഃ |
നകുലഃ സഹദേവശ്ച സുഘോഷമണിപുഷ്പകൗ ||1-16 ||

കാശ്യശ്ച പരമേഷ്വാസഃ ശിഖണ്ഡീ ച മഹാരഥഃ |
ധൃഷ്ടദ്യുമ്നോ വിരാടശ്ച സാത്യകിത്വാപരാജിതഃ ||1-17 ||

ദ്രുപദോ ദ്രൗപദേയാശ്ച സർവശഃ പൃഥിവീപതേ |
സൗഭദ്രശ്ച മഹാബാഹുഃ ശംഖാനധമുഃ പൃഥക്പൃഥക് ||1-18 ||

സ ഘോഷോ ധാർതരാഷ്ട്രാണാം ഹൃദയാനി വ്യദാരയത് |
നഭശ്ച പൃഥിവീം ചൈവ തുമുലോദ്ഭൂതനാദയൻ ||1-19 ||orലോ വൃന്ദ

അഥ വ്യവസ്ഥിതാസ്തഷ്ടാ ധാർതരാഷ്ട്രാൻ കപിധ്വജഃ |
പ്രവൃത്തേ ശബ്രസമ്പാതേ ധനന്തദ്യമ്യ പാണ്ഡവഃ ||1-20 ||

ഏഷീകേശം തദാ വാക്യമിദമാഹ മഹീപതേ |

അർജുന ഉവാച |

സേനയോരുഭയോർമധ്യേ രഥം സ്ഥാപയ മേഢ്യത ||1-21 ||

യാവദേതാനിരീക്ഷേഢ് ധോദ്ധുകാമാനവസ്ഥിതാൻ |
കൈർമയാ സഹ യോദ്ധവ്യമസ്തിൻ രണസമുദ്യമേ ||1-22 ||

യോത്സ്യമാനാനവേക്ഷേഢ് യ ഏതേഢ് സമാഗതാഃ |
ധാർതരാഷ്ട്രസ്യ ദുർബ്ബദ്ധോര്യോ പ്രിയചികീർഷവഃ ||1-23 ||

സഞ്ജയ ഉവാച |

ഏവമുക്തോ ഏഷീകേശോ ഗുഡാകേശേന ഭാരത |
സേനയോരുഭയോർമധ്യേ സ്ഥാപയിത്വാ രഥോത്തമം ||1-24 ||

ഭീഷ്മദ്രോണപ്രമുഖതഃ സർവേഷാം ച മഹീക്ഷിതാം |
ഉവാച പാർഥ പശ്യൈതാൻസമവേതാൻകരൂനിതി ||1-25 ||

തത്രാപശ്യത്സ്ഥിതാൻപാർഥഃ പിതൃനഥ പിതാമഹാൻ |
ആചാര്യാനാതുലാൻഭ്രാതൃൻപുത്രാൻപൗത്രാൻസഖീസ്തഥാ ||1-26 ||

ശ്വശൂരാൻസുഹൃദശ്ചൈവ സേനയോരുഭയോരപി |
താൻസമീക്ഷ്യ സ കൗന്തേയഃ സർവാൻബന്ധുനവസ്ഥിതാൻ ||1-27 ||

കൃപയാ പരയാവിഷ്ടോ വിഷീദന്നിദമബ്രവീത് |

അർജുന ഉവാച |

ദൃഷ്ട്വഥം സ്വജനം കൃഷ്ണ യുയുത്സും സമുപസ്ഥിതം ||1-28 ||

സീദന്തി മമ ഗാത്രാണി മുഖം ച പരിശുഷ്യതി |
വേപഥുശ്ച ശരീരേ മേ രോമഹർഷശ്ച ജായതേ ||1-29 ||

ഗാണധീവം സ്രംസതേ ഹസ്താത്ത്വക്ചൈവ പരിദഹ്യതേ |
ന ച ശക്നോമ്യവസ്ഥാതും ഭ്രമതീവ ച മേ മനഃ ||1-30 ||

നിമിത്താനി ച പശ്യാമി വിപരീതാനി കേശവ |
ന ച ശ്രേയോഽനുപശ്യാമി ഹത്യാ സ്വജനമാഹവേ ||1-31 ||

ന കാങ്ക്ഷേ വിജയം കൃഷ്ണ ന ച രാജ്യം സുഖാനി ച |
കിം നോ രാജ്യേന ഗോവിന്ദ കിം ഭോഗൈർജീവിതേന വാ ||1-32 ||

യേഷാമർഥേ കാങ്ക്ഷിതം നോ രാജ്യം ഭോഗാഃ സുഖാനി ച |
ത ഇമേഽവസ്ഥിതാ യദോ പ്രാണാംസ്തൃക്ത്വാ ധനാനി ച ||1-33 ||

ആചാര്യാഃ പിതരഃ പുത്രാസ്തഥൈവ ച പിതാമഹാഃ |
മാതുലാഃ ശ്വശൂരാഃ പൗത്രാഃ ശ്യാലാഃ സംബന്ധിനസ്തഥാ ||1-34 ||

ഏതാന ഹന്തുമിച്ഛാമി ഘ്നന്തോഽപി മധുസൂദന |
അപി ത്രൈലോക്യരാജ്യസ്യ ഹേതോഃ കിം ന മഹീകൃതേ ||1-35 ||

നിഹത്യ ധാർതരാഷ്ട്രാനഃ കാ പ്രീതിഃ സ്യാജ്ജനാർദന |
പാപമേവാശ്രയേദസ്മാൻഹത്യൈതാനാതതായിനഃ ||1-36 ||

തസ്മാന്നാർഹാ വയം ഹന്തും ധാർതരാഷ്ട്രാൻസ്വബാധവാൻ |
സ്വജനം ഹി കഥം ഹത്യാ സുഖിനഃ സ്യാമ മാധവ ||1-37 ||

യദൃപ്യേതേ ന പശ്യന്തി ലോഭോപഹതചേതസഃ |
കലക്ഷയകൃതം ദോഷം മിത്രദ്രോഹേ ച പാതകം ||1-38 ||

കഥം ന ജ്ഞേയമസ്മാഭിഃ പാപാദസ്മാന്നിവർത്തിതം |
കലക്ഷയകൃതം ദോഷം പ്രപശ്യദ്ഭിർജനാർദന ||1-39 ||

കലക്ഷയേ പ്രണശ്യന്തി കലധർമാഃ സനാതനാഃ |
ധർമേ നഷ്ടേ കലം കൃത്സ്നമധർമോഽഭിവൃദ്ധ്യതേ ||1-40 ||

അധർമാഭിഭവാത്കൃഷ്ണ പ്രദുഷ്യന്തി കലശ്രീയഃ |
സ്രീഷു ദുഷ്ടാസു വാർഷ്ണേയ ജായതേ വർണസങ്കരഃ ||1-41 ||

സങ്കരോ നരകായൈവ കലഹ്നാനാം കലസ്യ ച |
പതന്തി പിതരോ ഹ്യേഷാം ലുപ്തപിണ്ഡോദകക്രിയാഃ ||1-42 ||

ദോഷൈരേതൈഃ കലഹ്നാനാം വർണസങ്കരകാരകൈഃ |
ഉത്സാദ്യന്തേ ജാതിധർമാഃ കലധർമാശ്ച ശാശ്വതാഃ ||1-43 ||

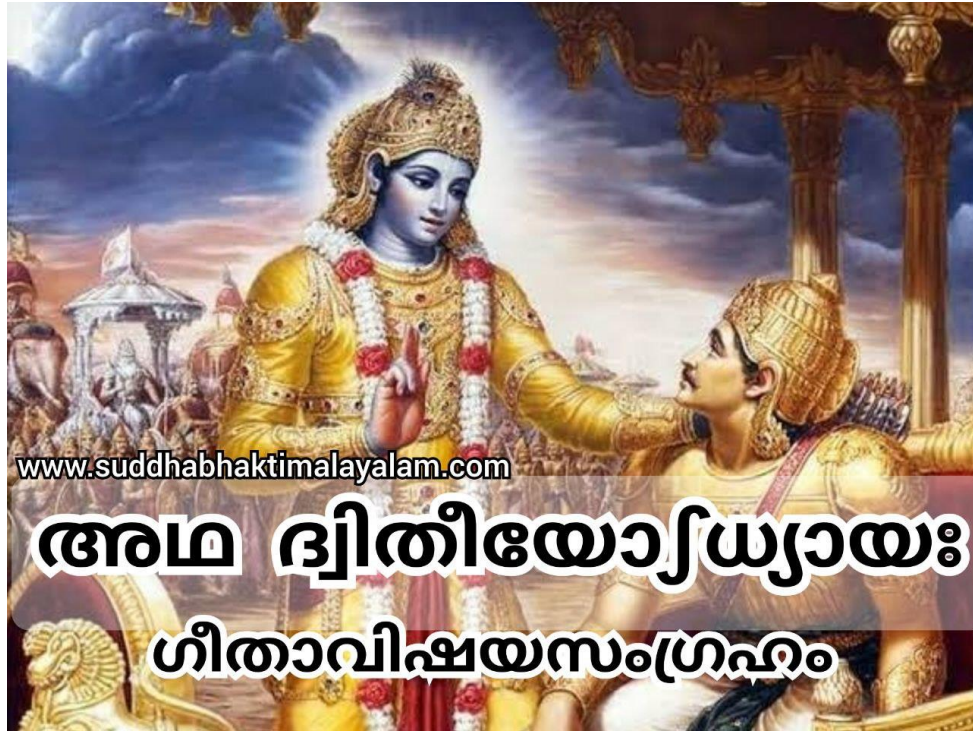
ഉത്സന്നകലധർമാണാം മനുഷ്യാണാം ജനാർദന |
നരകേ നിയതം വാസോ ഭവതീത്യനുശൂശ്രൂമ ||1-44 || or നരകേ നിിയതം

അഹോ ബത മഹത്പാപം കർതും വ്യവസിതാ വയം |
യദ്രാജ്യസുഖലോഭേന ഹന്തും സ്വജനമുദ്യതാഃ ||1-45 ||

യദി മാമപ്രതീകാരമശസ്ത്രം ശസ്ത്രപാണയഃ |
ധാർതരാഷ്ട്രാ രണേ ഹന്യുസ്തന്മേ ക്ഷേമതരം ഭവേത് ||1-46 ||

സഞ്ജയ ഉവാച |

ഏവമുക്ത്വാർജുനഃ സംഖ്യേ രഥോപസ്ഥ ഉപാവിശത് |
വിസ്മജ്യ സശരം ചാപം ശോകസംവിഗ്നമാനസഃ ||1-47 ||

അഥ ഭിതീയോധ്യായഃ ഗീതാവിഷയസംഗ്രഹം

സഞ്ജയ ഉവാച |

തം തഥാ കൃപയാവിഷ്ടമശ്രുപൂർണാകലേക്ഷണം |
വിഷീദന്തമിദം വാക്യമുവാച മധുസൂദനഃ ||2-1 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

കുതസ്ത്വാ കശ്ചലമിദം വിഷമേ സമുപസ്ഥിതം |
അനാര്യജുഷ്ടമസ്വർഗ്യമകീർതികരമർജുന ||2-2 ||

ക്ലൈബ്യം മാ സ്മ ഗമഃ പാർഥ നൈതത്ത്വയുപപദ്യതേ |
ക്ഷുദ്രം ഹൃദയദൗർബല്യം തൃക്കേത്വാത്തിഷ്ഠ പരന്തപ ||2-3 ||

അർജുന ഉവാച |

കഥം ഭീഷ്മഹം സംഖ്യേ ദ്രോണം ച മധുസൂദന |
ഇഷ്ടഭിഃ പ്രതിയോത്സ്യാമി പുജാർഹാവരിസുദന ||2-4 ||

ഗുരൂനഹത്യാ ഹി മഹാനഭാവാനു
ശ്രേയോ ഭോക്തും ഭൈക്ഷ്യമപീഹ ലോകേ |
ഹത്യാർഥകാമാംസ്തു ഗുരൂനിഹൈവ
ഭുഞ്ജീയ ഭോഗാൻ അധിരപ്രദിഗ്ധാൻ ||2-5 ||

ന ചൈതദ്വിദ്മഃ കതരനോ ഗരീയോ
യദ്വാ ജയേമ യദി വാ നോ ജയേയുഃ |
യാനേവ ഹത്യാ ന ജിജീവിഷാമ-
സ്തേഽവസ്ഥിതാഃ പ്രമുഖേ ധാർതരാഷ്ട്രാഃ ||2-6 ||

കാർപണ്യദോഷോപഹതസ്വഭാവഃ
പുച്ഛാമി ത്വാം ധർമസമുഖചേതാഃ |
യച്ഛേഛരയഃ സ്യാന്നിശ്ചിതം ബ്രൂഹി തന്മേ
ശിഷ്യസ്തേഽഹം ശാധി മാം ത്വാം പ്രപന്നം ||2-7 ||

ന ഹി പ്രപശ്യാമി മമാപനുദ്യാദ്
യച്ഛോകമുച്ഛോഷണമിന്ദ്രിയാണാം |
അവാപ്യ ഭൂമാവസപതമൃദ്ധം
രാജ്യം സുരാണാമപി ചാധിപത്യം ||2-8 ||

സഞ്ജയ ഉവാച |

ഏവമുക്ത്വാ ഹൃഷീകേശം ഗുഡാകേശഃ പരന്തപ |
ന യോത്സ്യ ഇതി ഗോവിന്ദമുക്ത്വാ തുഷ്ണീം ബഭ്രുവ ഹ ||2-9 ||

തമുവാച ഹൃഷീകേശഃ പ്രഹസന്നിവ ഭാരത |
സേനയോരുഭയോർമധ്യേ വിഷീദന്തമിദം വചഃ ||2-10 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

അശോച്യാനന്യശോചസ്ത്വം പ്രജ്ഞാവാദാംശ്ച ഭാഷസേ |
ഗതാസുനഗതാസുംശ്ച നാനശോചന്തി പണ്ഡിതാഃ ||2-11 ||

ന ത്വേവാഹം ജാതൂ നാസം ന ത്വം നേമേ ജനാധിപാഃ |
ന ചൈവ ന ഭവിഷ്യാമഃ സർവേ വയമതഃ പരം ||2-12 ||

ദേഹിനോഽസ്തിന്യമാ ദേഹേ കൗമാരം യൗവനം ജരാ |
തഥാ ദേഹാന്തരപ്രാപ്തീർധീരസ്തത്ര ന മുഹ്യതി ||2-13 ||

മാത്രാസ്സർശാസ്തു കൗന്തേയ ശീതോഷ്ണസുഖദുഃഖദാഃ |
ആഗമാപായിനോഽനിത്യാസ്താംസ്തിതിക്ഷസ്വ ഭാരത ||2-14 ||

യം ഹി ന വ്യഥയന്ത്യേതേ പുരുഷം പുരുഷർഷഭഃ |
സമദുഃഖസുഖം ധീരം സോഽമൃതത്വായ കൽപതേ ||2-15 ||

നാസതോ വിദ്യതേ ഭാവോ നാഭാവോ വിദ്യതേ സതഃ |
ഉഭയോരപി ധൃഷ്ടോഽന്തസ്ത്വനയോസ്തത്ത്വദർശിഭിഃ ||2-16 ||

അവിനാശി തു തദ്വിദ്ധി യേന സർവമിദം തതം |
വിനാശമവ്യയസ്യാസ്യ ന കശ്ചിത്കർതുമർഹതി ||2-17 ||

അന്തവന്ത ഇമേ ദേഹാ നിത്യസ്യോക്താഃ ശരീരിണഃ |
അനാശിനോഽപ്രമേയസ്യ തസ്താദ്യധ്യസ്വ ഭാരത ||2-18 ||

യ ഏനം വേത്തി ഹന്താരം യശ്ചൈനം മന്യതേ ഹതം |
ഉഭൗ തൗ ന വിജാനീതോ നായം ഹന്തി ന ഹന്യതേ ||2-19 ||

ന ജായതേ മ്രിയതേ വാ കദാചിൻ
നായം ഭൂത്വാ ഭവിതാ വാ ന ഭൂയഃ |
അജോ നിത്യഃ ശാശ്വതോഽയം പുരാണോ
ന ഹന്യതേ ഹന്യമാനേ ശരീരേ ||2-20 ||

വേദാവിനാശിനം നിത്യം യ ഏനമജമവ്യയം |
കഥം സ പുരുഷഃ പാർഥ കം ഘാതയതി ഹന്തി കം ||2-21 ||

വാസാംസി ജീർണാനി യഥാ വിഹായ
നവാനി ഗൃഹ്ണാതി നരോഽപരാണി |
തഥാ ശരീരാണി വിഹായ ജീർണാ-
ന്യന്യാനി സംയാതി നവാനി ദേഹീ ||2-22 ||

നൈനം ചരിന്ദന്തി ശസ്ത്രാണി നൈനം ദഹതി പാവകഃ |
ന ചൈനം ക്ലേദയന്ത്യാപോ ന ശോഷയതി മാരുതഃ ||2-23 ||

അച്ഛേദ്യോഽയമദാഹ്യോഽയമക്ലേദ്യോഽശോഷ്യ ഏവ ച |
നിത്യഃ സർവഗതഃ സ്ഥാണരചലോഽയം സനാതനഃ ||2-24 ||

അവ്യക്തോഽയമചിന്ത്യോഽയമവികാര്യോഽയമുച്യതേ |
തസ്താദേവം വിദിത്യൈനം നാനശോചിതുമർഹസി ||2-25 ||

അഥ ചൈനം നിത്യജാതം നിത്യം വാ മന്യസേ മൃതം ।
തഥാപി ത്വം മഹാബാഹോ നൈവം ശോചിതുമർഹസി ॥2-26 ॥

ജാതസ്യ ഹി ധ്രുവോ മൃത്യുർധ്രുവം ജന്മ മൃതസ്യ ച ।
തസ്മാദപരിഹാര്യേർഥേ ന ത്വം ശോചിതുമർഹസി ॥2-27 ॥

അവ്യക്താദീനി ഭൂതാനി വ്യക്തമധ്യാനി ഭാരത ।
അവ്യക്തനിധനാനേവ തത്ര കാ പരിഭവനാ ॥2-28 ॥

ആശ്ചര്യവത്പശ്യതി കശ്ചിദേന-
മാശ്ചര്യവദ്വദതി തഥൈവ ചാനുഃ ।
ആശ്ചര്യവച്ചൈനമനുഃ ശൃണോതി
ശ്രുത്വാപ്യേനം വേദ ന ചൈവ കശ്ചിത് ॥2-29 ॥

ദേഹീ നിത്യമവധ്യോഽയം ദേഹേ സർവസ്യ ഭാരത ।
തസ്മാത്സർവാണി ഭൂതാനി ന ത്വം ശോചിതുമർഹസി ॥2-30 ॥

സ്വധർമ്മമപി ചാവേക്ഷ്യ ന വികമ്പിതുമർഹസി ।
ധർമ്മാദധി യുദ്ധാച്ഛ്രേയോഽന്യത്ക്ഷത്രിയസ്യ ന വിദ്യതേ ॥2-31 ॥

യദൃച്ഛയാ ചോപപന്നം സ്വർഗദ്വാരമപാവൃതം ।
സുഖിനഃ ക്ഷത്രിയാഃ പാർഥ ലഭന്തേ യുദ്ധമീദൃശം ॥2-32 ॥

അഥ ചേത്ത്വമിമം ധർമ്യം സംഗ്രാമം ന കരിഷ്യസി ।
തതഃ സ്വധർമം കീർത്തിം ച ഹിത്വാ പാപമവാപ്സ്യസി ॥2-33 ॥

അകീർത്തിം ചാപി ഭൂതാനി കഥയിഷ്യന്തി തേഽിവ്യയാം ।
സംഭാവിതസ്യ ചാകീർത്തിർമരണാദതിരിച്യതേ ॥2-34 ॥

ഭയാദ്രണാദുപരതം മംസ്യന്തേ ത്വാം മഹാരമാഃ ।
യേഷാം ച ത്വം ബഹുമതോ ഭൂത്വാ യാസ്യസി ലാഘവം ॥2-35 ॥

അവാച്യവാദാംശ്ച ബഹുന്വദിഷ്യന്തി തവാഹിതാഃ ।
നിന്ദന്തസ്തവ സാമർഥ്യം തതോ ദുഃഖതരം ന കിം ॥2-36 ॥

ഹതോ വാ പ്രാപ്സ്യസി സ്വർഗം ജിത്വാ വാ ഭോക്ഷ്യസേ മഹീം ।
തസ്മാദുത്തിഷ്ഠ കൗന്തേയ യുദ്ധായ കൃതനിശ്ചയഃ ॥2-37 ॥

സുഖദുഃഖേ സമേ കൃത്വാ ലാഭാലാഭൗ ജയാജയൗ |
തതോ യുദ്ധായ യുജ്യസ്വ നൈവം പാപമവാപ്സ്യസി ||2-38 ||

ഏഷാ തേജിഭിഹിതാ സാംഖ്യേ ബുദ്ധിര്യോഗേ ത്രിമാം ശൃണു |
ബുദ്ധ്യാ യുക്തോ യയാ പാർഥ കർമബന്ധം പ്രഹാസ്യസി ||2-39 ||

നേഹാഭിക്രമനാശോഗ്നി പ്രത്യവായോ ന വിദ്യതേ |
സ്വൽപമപ്യസ്യ ധർമസ്യ ത്രായതേ മഹതോ ഭയാത് ||2-40 ||

വ്യവസായാത്മികാ ബുദ്ധിരേകേഹ കരുനന്ദന |
ബഹുശാഖാ ഹ്യനന്താശ്ച ബുദ്ധയോഗ്യാവ്യവസായിനാം ||2-41 ||

യാമിമാം പുഷ്പിതാം വാചം പ്രവദന്ത്യവിപശ്ചിതഃ |
വേദവാദരതാഃ പാർഥ നാനുദസ്തീതി വാദിനഃ ||2-42 ||

കാമാത്മാനഃ സ്വർഗപരാ ജന്മകർമഫലപ്രദാം |
ക്രിയാവിശേഷബഹുലാം ഭോഗൈശ്വര്യഗതിം പ്രതി ||2-43 ||

ഭോഗൈശ്വര്യപ്രസക്താനാം തയാപഹൃതചേതസാം |
വ്യവസായാത്മികാ ബുദ്ധിഃ സമാധൗ ന വിധീയതേ ||2-44 ||

ത്രൈഗുണ്യവിഷയാ വേദാ നിസ്ത്രിഗുണ്യോ ഭവാർജുന |
നിർദ്വന്ദ്വാ നിത്യസത്ത്വസ്ഥോ നിര്യോഗക്ഷേമ ആത്മവാൻ ||2-45 ||

യാവാനർഥ ഉദപാനേ സർവതഃ സന്ധ്യതോദകേ |
താവാനസർവേഷു വേദേഷു ബ്രാഹ്മണസ്യ വിജാനതഃ ||2-46 ||

കർമണ്യേവാധികാരസ്തേ മാ ഫലേഷു കദാചന |
മാ കർമഫലഹേതുർഭൂർമാ തേ സംഗോഗ്നികർമണി ||2-47 ||

യോഗസ്ഥഃ കരു കർമാണി സംഗം ത്യക്ത്വാ ധനഞ്ജയ |
സിദ്ധ്യസിദ്ധ്യോഃ സമോ ഭൂത്വാ സമത്വം യോഗ ഉച്യതേ ||2-48 ||

ദുരേണ ഹ്യവരം കർമ ബുദ്ധിയോഗാധാനഞ്ജയ |
ബുദ്ധൗ ശരണമന്വിച്ഛ കൃപണാഃ ഫലഹേതവഃ ||2-49 ||

ബുദ്ധിയുക്തോ ജഹാതീഹ ഉഭേ സുകൃതദുഷ്ടകൃതേ |
തസ്താദ്യോഗായ യുജ്യന്വ യോഗഃ കർമസു കൗശലം ||2-50 ||

കർമജം ബുദ്ധിയുക്താ ഹി ഫലം ത്യക്ത്വാ മനീഷിണഃ |
ജന്മബന്ധവിനിർമുക്താഃ പദം ഗച്ഛന്ത്യനാമയം ||2-51 ||

യദാ തേ മോഹകലിലം ബുദ്ധിർവ്യതിതരിഷ്യതി |
തദാ ഗന്താസി നിർവേദം ശ്രോതവ്യസ്യ ശ്രുതസ്യ ച ||2-52 ||

ശ്രുതിവിപ്രതിപന്നാ തേ യദാ സ്ഥാസ്യതി നിശ്ചലാ |
സമാധാവചലാ ബുദ്ധിസ്തദാ യോഗമവാപ്സ്യസി ||2-53 ||

അർജുന ഉവാച |

സ്ഥിതപ്രജ്ഞസ്യ കാ ഭാഷാ സമാധിസ്ഥസ്യ കേശവ |
സ്ഥിതധീഃ കിം പ്രഭാഷേത കിമാസീത വ്രജേത കിം ||2-54 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച |

പ്രജഹാതി യദാ കാമാൻസർവാൻപാർഥ മനോഗതാൻ |
ആത്മന്യേവാത്മനാ തുഷ്ടഃ സ്ഥിതപ്രജ്ഞസ്തദോച്യതേ ||2-55 ||

ദുഃഖേഷ്യനുദ്വിഗ്നമനാഃ സുഖേഷു വിഗതസ്തപഃ |
വീതരാഗഭയക്രോധഃ സ്ഥിതധീർമുനിരുച്യതേ ||2-56 ||

യഃ സർവത്രാനഭിസ്തേഹസ്തത്തത്പ്രാപ്യ ശുഭാശുഭം |
നാഭിനന്ദതി ന ദ്വേഷ്ടി തസ്യ പ്രജ്ഞാ പ്രതിഷ്ഠിതാ ||2-57 ||

യദാ സംഹരതേ ചായം കൂർമോഽഗാനീവ സർവശഃ |
ഇന്ദ്രിയാണീന്ദ്രിയാർമേഭ്യസ്തസ്യ പ്രജ്ഞാ പ്രതിഷ്ഠിതാ ||2-58 ||

വിഷയാ വിനിവർത്തന്തേ നിരാഹാരസ്യ ദേഹിനഃ |
രസവർജം രസോഽപ്യസ്യ പരം ദൃഷ്ട്വാ നിവർത്തതേ ||2-59 ||

യതതോ ഹൃപി കൗന്തേയ പുരുഷസ്യ വിപശ്ചിതഃ |
ഇന്ദ്രിയാണി പ്രമാഥീനി ഹരന്തി പ്രസഭം മനഃ ||2-60 ||

താനി സർവാണി സംയമ്യ യുക്ത ആസീത മത്പരഃ |
വശേ ഹി യസ്യേന്ദ്രിയാണി തസ്യ പ്രജ്ഞാ പ്രതിഷ്ഠിതാ ||2-61 ||

ധ്യായതോ വിഷയാൻപുനഃ സംഗന്തേഷുപജായതേ |
സംഗാത്സഞ്ചായതേ കാമഃ കാമാത്ക്രോധോഽഭിജായതേ ||2-62 ||

ക്രോധാദ്ഭവതി സമോഹഃ സമോഹാത്സ്മൃതിവിഭ്രമഃ |
സ്മൃതിഭ്രംശാദ് ബുദ്ധിനാശോ ബുദ്ധിനാശാത്പ്രണശ്യതി ||2-63 ||

രാഗദ്വേഷവിമുക്തൈസ്തു വിഷയാനിന്ദ്രിയൈശ്ചരൻ |orവിയുക്തൈസ്തു
ആത്മവശൈശ്വര്യവിധേയാത്മാ പ്രസാദമധിഗച്ഛതി ||2-64 ||

പ്രസാദേ സർവദുഃഖാനാം ഹാനിരന്യോപജായതേ |
പ്രസന്നചേതസോ ഹ്യാശു ബുദ്ധിഃ പര്യവതിഷ്ഠതേ ||2-65 ||

നാസ്തി ബുദ്ധിരയുക്തസ്യ ന ചായുക്തസ്യ ഭാവനാ |
ന ചാഭാവയതഃ ശാന്തിരശാന്തസ്യ കൃതഃ സുഖം ||2-66 ||

ഇന്ദ്രിയാണാം ഹി ചരതാം യന്മനോഽനവിധീയതേ |
തദസ്യ ഹരതി പ്രജ്ഞാം വായുർനാവമിവാംഭസി ||2-67 ||

തസ്മാദ്യസ്യ മഹാബാഹോ നിഗൃഹീതാനി സർവശഃ |
ഇന്ദ്രിയാണീന്ദ്രിയാർമേഭ്യസ്തസ്യ പ്രജ്ഞാ പ്രതിഷ്ഠിതാ ||2-68 ||

യാ നിശാ സർവഭൂതാനാം തസ്യാം ജാഗർതി സംയമീ |
യസ്യാം ജാഗ്രതി ഭൂതാനി സാ നിശാ പശ്യതോ മനേഃ ||2-69 ||

ആപൂര്യമാണമച്ഛപ്രതിഷ്ഠം
സമുദ്രമാപഃ പ്രവിശന്തി യദ്യത് |
തദ്യത്കാമാ യം പ്രവിശന്തി സർവേ
സ ശാന്തിമാപ്നോതി ന കാമകാമീ ||2-70 ||

വിഹായ കാമാന്യഃ സർവാൻപുമാംശ്ചരതി നിഃസ്പ്പഹഃ |
നിർമമോ നിരഹങ്കാരഃ സ ശാന്തിമധിഗച്ഛതി ||2-71 ||

ഏഷാ ബ്രാഹ്മീ സ്ഥിതിഃ പാർഥ നൈനാം പ്രാപ്യ വിമുഹ്യതി |
സ്ഥിത്വാത്യാമന്തകാലേഽപി ബ്രഹ്മനിർവാണമുച്ഛതി ||2-72 ||

അഥ തൃതീയോധ്യായഃ കർമ്മയോഗം

അർജ്ജുന ഉവാച |

ജ്യായസീ ചേത്കർമണസ്തേ മതാ ബുദ്ധിർജനാർദന |
തത്കിം കർമണി ഘോരേ മാം നിയോജയസി കേശവ ||3-1 ||

വ്യാമിശ്രേണേവ വാക്യേന ബുദ്ധിം മോഹയസീവ മേ |
തദേകം വദ നിശ്ചിത്യ യേന ശ്രേയോഹിമാപ്സ്യാം ||3-2 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

ലോകേന്ദ്രിണിൻ ദ്വിവിധാ നിഷ്ഠാ പുരാ പ്രോക്താ മയാനഘ |
ജ്ഞാനയോഗേന സാംഖ്യാനാം കർമയോഗേന യോഗിനാം ||3-3 ||

ന കർമണാമനാരംഭാന്നൈഷ്കർമ്യം പുരുഷോഽശ്നതേ |
ന ച സംന്യസനാദേവ സിദ്ധിം സമധിഗച്ഛതി ||3-4 ||

ന ഹി കശ്ചിത്ക്ഷണമപി ജാതു തിഷ്ഠത്യകർമകൃത് |
കാര്യതേ ഹ്യവശഃ കർമ സർവഃ പ്രകൃതിജൈർഗുണൈഃ ||3-5 ||

കർമേന്ദ്രിയാണി സംയമ്യ യ ആസ്തേ മനസാ സ്മരൻ |
ഇന്ദ്രിയാർമാന്വിമുഖാത്മാ മിഥ്യാചാരഃ സ ഉച്യതേ ||3-6 ||

യസ്തിന്ദ്രിയാണി മനസാ നിയന്ത്യാഭ്യർത്ഥന |
കർമ്മേന്ദ്രിയൈഃ കർമ്മയോഗമസക്തഃ സ വിശിഷ്ടതേ ||3-7 ||

നിയതം കൃതം കർമ്മം ത്വം കർമ്മ ജ്യായോ ഹ്യകർമ്മണം |
ശരീരയാത്രാപി ച തേ ന പ്രസിദ്ധ്യേദകർമ്മണം ||3-8 ||

യജ്ഞാർമാത്കർമ്മണോഽന്യത്ര ലോകോഽയം കർമ്മബന്ധനഃ |
തദർഥം കർമ്മ കൗന്തേയ മുക്തസംഗഃ സമാചര ||3-9 ||

സഹയജ്ഞാഃ പ്രജാഃ സൃഷ്ട്വാ പുരോവാച പ്രജാപതിഃ |
അനേന പ്രസവിഷ്യധ്വമേഷ വോഽസ്തിഷ്ടകാമധുക് ||3-10 ||

ദേവാൻഭാവയതാനേന തേ ദേവാ ഭാവയന്തു വഃ |
പരസ്പരം ഭാവയന്തഃ ശ്രേയഃ പരമവാക്സ്യഥ ||3-11 ||

ഇഷ്ടാൻഭോഗാൻഹി വോ ദേവാ ദാസ്യന്തേ യജ്ഞഭാവിതാഃ |
തൈർദത്താനപ്രദായൈഭ്യോ യോ ഭുങ്ക്തേ സ്തേന ഏവ സഃ ||3-12 ||

യജ്ഞശിഷ്ടാശിനഃ സന്തോ മുച്യന്തേ സർവകിൽബിഷൈഃ |
ഭുഞ്ജതേ തേ ത്വഘം പാപാ യേ പചന്ത്യാത്മകാരണാത് ||3-13 ||

അന്നാദ്ഭവന്തി ഭൂതാനി പർജന്യാദന്നസംഭവഃ |
യജ്ഞാദ്ഭവന്തി പർജന്യോ യജ്ഞഃ കർമ്മസമുദ്ഭവഃ ||3-14 ||

കർമ്മ ബ്രഹ്മോദ്ഭവം വിദധി ബ്രഹ്മാക്ഷരസമുദ്ഭവം |
തസ്മാത്സർവഗതം ബ്രഹ്മ നിത്യം യജ്ഞേ പ്രതിഷ്ഠിതം ||3-15 ||

ഏവം പ്രവർത്തിതം ചക്രം നാനവർതയതീഹ യഃ |
അഘായുരിന്ദ്രിയാരാമോ മോഘം പാർഥ സ ജീവതി ||3-16 ||

യസ്ത്വാത്മരതിരേവ സ്യാദാത്മതൃപ്തശ്ച മാനവഃ |
ആത്മന്യേവ ച സന്തുഷ്ടസ്തസ്യ കാര്യം ന വിദ്യതേ ||3-17 ||

നൈവ തസ്യ കൃതേനാർമോ നാകൃതേനേഹ കശ്ചന |
ന ചാസ്യ സർവഭൂതേഷു കശ്ചിദർഥവ്യപാശ്രയഃ ||3-18 ||

തസ്താദസക്തഃ സതതം കാര്യം കർമ സമാചര |
അസക്തോ ഹ്യാചരൻകർമ പരമാപ്ലോതി പുരുഷഃ ||3-19 ||

കർമണൈവ ഹി സംസിദ്ധിമാസ്ഥിതാ ജനകാദയഃ |
ലോകസംഗ്രഹമേവാപി സമ്പശ്യൻകർതുമർഹസി ||3-20 ||

യദ്യദാചരതി ശ്രേഷ്ഠസ്തുത്തദേവേതരോ ജനഃ |
സ യത്പ്രമാണം കരുതേ ലോകസ്തദനുവർതതേ ||3-21 ||

ന മേ പാർമാസ്തി കർതവ്യം ത്രിഷു ലോകേഷു കിഞ്ചന |
നാനവാപ്തമവാപ്തവ്യം വർത ഏവ ച കർമണി ||3-22 ||

യദി ഹ്യഹം ന വർതേയം ജാതു കർമണ്യതന്ദ്രിതഃ |
മമ വർത്തമാനുവർതന്തേ മനുഷ്യാഃ പാർഥ സർവശഃ ||3-23 ||

ഉത്പീദേയുരിമേ ലോകാ ന കര്യാം കർമ ചേദഹം |
സങ്കരസ്യ ച കർതാ സ്യാമുപഹന്യാമിമാഃ പ്രജാഃ ||3-24 ||

സക്താഃ കർമണ്യവിദ്വാംസോ യഥാ കർവന്തി ഭാരത |
കര്യാദ്വിദ്വാംസ്തഥാസക്തശ്ചികീർഷ്യർലോകസംഗ്രഹം ||3-25 ||

ന ബുദ്ധിഭേദം ജനയേദജ്ഞാനാം കർമസംഗിനാം |
ജോഷയേത്സർവകർമാണി വിദ്വാന്യുക്തഃ സമാചരൻ ||3-26 ||

പ്രകൃതേഃ ക്രിയമാണാനി ഗുണൈഃ കർമാണി സർവശഃ |
അഹങ്കാരവിമുഖാത്മാ കർതാഹമിതി മന്യതേ ||3-27 ||

തത്ത്വവിത്തു മഹാബാഹോ ഗുണകർമവിഭാഗയോഃ |
ഗുണാ ഗുണേഷു വർതന്ത ഇതി മത്യാ ന സജ്ജതേ ||3-28 ||

പ്രകൃതേർഗുണസമുഖാഃ സജ്ജന്തേ ഗുണകർമസു |
താനക്രത്സ്നവിദോ മന്ദാൻകൃത്സ്നവിന്ന വിചാലയേത് ||3-29 ||

മയി സർവാണി കർമാണി സംന്യസ്യാധ്യാത്മചേതസാ |
നിരാശീർനിർമമോ ഭൂത്വാ യുധ്യസ്വ വിഗതജ്വരഃ ||3-30 ||

യേ മേ മതമിദം നിത്യമനുതിഷ്ഠന്തി മാനവാഃ |
ശ്രദ്ധാവന്തോഽനസൂയന്തോ മുച്യന്തേ തേഽപി കർമ്മഭിഃ ||3-31 ||

യേ ത്വേതദഭ്യസൂയന്തോ നാനുതിഷ്ഠന്തി മേ മതം |
സർവജ്ഞാനവിമുഖാംസ്താനിഭി നഷ്ടാനചേതസഃ ||3-32 ||

സദൃശം ചേഷ്ടതേ സ്വസ്യാഃ പ്രകൃതേർജ്ഞാനവാനപി |
പ്രകൃതിം യാന്തി ഭൂതാനി നിഗ്രഹഃ കിം കരിഷ്യതി ||3-33 ||

ഇന്ദ്രിയസ്യേന്ദ്രിയസ്യാർഥേ രാഗദ്വേഷൗ വ്യവസ്ഥിതൗ |
തയോർന വശമാഗച്ഛേത്തൗ ഹ്യസ്യ പരിപന്ഥിനൗ ||3-34 ||

ശ്രേയാൻസ്വധർമോ വിഗുണഃ പരധർമാത്പ്രനുഷ്ഠിതാത് |
സ്വധർമേ നിധനം ശ്രേയഃ പരധർമോ ഭയാവഹഃ ||3-35 ||

അർജ്ജുന ഉവാച |

അഥ കേന പ്രയുക്തോഽയം പാപം ചരതി പൃതഃ |
അനിച്ഛന്നപി വാർഷ്ണേയ ബലാദിവ നിയോജിതഃ ||3-36 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച |

കാമ ഏഷ ക്രോധ ഏഷ രജോഗുണസമുദ്ഭവഃ |
മഹാശനോ മഹാപാപ്മാ വിദ്യോനമിഹ വൈരിണഃ ||3-37 ||

ധൃമേനാബ്രിയതേ വഹ്നിര്യഥാദർശോ മലേന ച |
യഥോൽബേനാവൃതോ ഗർഭസ്തഥാ തേനേദമാവൃതം ||3-38 ||

ആവൃതം ജ്ഞാനമേതേന ജ്ഞാനിനോ നിത്യവൈരിണാ |
കാമരൂപേണ കൗന്തേയ ദുഷ്പൂരേണാനലേന ച ||3-39 ||

ഇന്ദ്രിയാണി മനോ ബുദ്ധിരസ്മാധിഷ്ഠാനമുച്യതേ |
ഏതൈർവിമോഹയത്യേഷ ജ്ഞാനമാവൃത്യ ദേഹിനഃ ||3-40 ||

തസ്മാത്ത്വമിന്ദ്രിയാണ്യാദൗ നിയമ്യ ഭരതർഷഭ |
പാപ്മാനം പ്രജഹി ഹ്യേനം ജ്ഞാനവിജ്ഞാനനാശനം ||3-41 ||

ഇന്ദ്രിയാണി പരാന്യാഹരിന്ദ്രിയേഭ്യഃ പരം മനഃ |
മനസസ്തു പരാ ബുദ്ധിര്യോ ബുദ്ധോഃ പരതസ്തു സഃ ||3-42 ||

ഏവം ബുദ്ധോഃ പരം ബുദ്ധ്യാ സംസ്കൃതാത്മാനമാത്മനാ |
ജഹി ശത്രും മഹാബാഹോ കാമരൂപം ദുരാസദം ||3-43 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

ഇമം വിവസ്വതേ യോഗം പ്രോക്തവാനഹമവ്യയം |
വിവസ്വാന്മനവേ പ്രാഹ മനുരിക്ഷ്യാകവേദിബ്രുവീത് ||4-1 ||

ഏവം പരമ്പരാപ്രാപ്തമിമം രാജർഷയോ വിദുഃ |
സ കാലേനേഹ മഹതാ യോഗോ നഷ്ടഃ പരന്തപ ||4-2 ||

സ ഏവായം മയാ തേദൃ യോഗഃ പ്രോക്തഃ പുരാതനഃ |
ഭക്തോഽസി മേ സഖാ ചേതി രഹസ്യം ഹ്യേതദുത്തമം ||4-3 ||

അർജുന ഉവാച |

അപരം ഭവതോ ജന്മ പരം ജന്മ വിവസ്വതഃ |
കഥമേതദിജാനീയാം ത്വമാദൗ പ്രോക്തവാനിതി ||4-4 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

ബഹുനി മേ വൃതീതാനി ജനാനി തവ ചാർജ്ജന |
താനൃഹം വേദ സർവാണി ന ത്വം വേത്ഥ പരന്തപ ||4-5 ||

അജോഽപി സന്നവൃയാത്മാ ഭൂതാനാമീശ്വരോഽപി സൻ |
പ്രകൃതിം സ്വാമധിഷ്ഠായ സംഭവാത്യാത്മമായയാ ||4-6 ||

യദാ യദാ ഹി ധർമസ്യ ഗ്ലാനിർഭവതി ഭാരത |
അഭ്യുത്ഥാനമധർമസ്യ തദാത്മാനം സൃജാമ്യഹം ||4-7 ||

പരിത്രാണായ സാധൂനാം വിനാശായ ച ദുഷ്കൃതാം |
ധർമസംസ്ഥാപനാർത്ഥായ സംഭവാമി യുഗേ യുഗേ ||4-8 ||

ജന്മ കർമ ച മേ ദിവ്യമേവം യോ വേത്തി തത്ത്വതഃ |
തൃക്ത്വാ ദേഹം പുനർജന്മ നൈതി മാനേതി സോഽർജ്ജുന ||4-9 ||

വീതരാഗഭയക്രോധാ മന്മയാ മാമുപാശ്രിതാഃ |
ബഹവോ ജ്ഞാനതപസാ പൂതാ മദ്ഭാവമാഗതാഃ ||4-10 ||

യേ യഥാ മാം പ്രപദ്യന്തേ താംസ്തഥൈവ ഭജാമ്യഹം |
മമ വർത്മാനുവർതന്തേ മനുഷ്യാഃ പാർഥ സർവശഃ ||4-11 ||

കാങ്ക്ഷന്തഃ കർമണാം സിദ്ധിം യജന്ത ഇഹ ദേവതാഃ |
ക്ഷിപ്രം ഹി മാനുഷേ ലോകേ സിദ്ധിർഭവതി കർമജാ ||4-12 ||

ചാതുർവർണ്യം മയാ സൃഷ്ടം ഗുണകർമവിഭാഗശഃ |
തസ്യ കർത്താരമപി മാം വിദ്യുകർത്താരമവ്യയം ||4-13 ||

ന മാം കർമാണി ലിഖന്തി ന മേ കർമഫലേ സ്പൃഹാ |
ഇതി മാം യോഽഭിജാനാതി കർമഭിർന സ ബധ്യതേ ||4-14 ||

ഏവം ജ്ഞാത്വാ കൃതം കർമ പൂർവൈരപി മുമുക്ഷുഭിഃ |
കുരു കർമ്മൈവ തസ്താത്ത്വം പൂർവൈഃ പൂർവതരം കൃതം ||4-15 ||

കിം കർമ കിമകർമേതി കവയോഽപ്യത്ര മോഹിതാഃ |
തത്തേ കർമ പ്രവക്ഷ്യാമി യജ്ഞാത്വാ മോക്ഷ്യന്തേ ശുഭാത് ||4-16 ||

കർമണോ ഹൃപി ബോദ്ധവ്യം ബോദ്ധവ്യം ച വികർമണഃ |
അകർമണശ്ച ബോദ്ധവ്യം ഗഹനാ കർമണോ ഗതിഃ ||4-17 ||

കർമണ്യകർമ യഃ പശ്യേദകർമണി ച കർമ യഃ |
സ ബുദ്ധിമാന്മനുഷ്യേഷ്യ സ യുക്തഃ കൃത്സ്നകർമകൃത് ||4-18 ||

യസ്യ സർവേ സമാരംഭാഃ കാമസങ്കൽപവർജിതാഃ |
ജ്ഞാനാഗ്നിദഗ്ധകർമാണാം തമാഹൂഃ പണ്ഡിതം ബുധാഃ ||4-19 ||

തൃക്ത്വാ കർമഫലാസംഗം നിത്യതുഷ്ടോ നിരാശ്രയഃ |
കർമണ്യഭിപ്രവൃത്തോഽപി നൈവ കിഞ്ചിത്കരോതി സഃ ||4-20 ||

നിരാശീര്യതചിത്താത്മാ തൃക്തസർവപരിഗ്രഹഃ |
ശാരീരം കേവലം കർമ കർവന്നാപ്ലോതി കിൽബിഷം ||4-21 ||

യദൃച്ഛാലാഭസന്തുഷ്ടോ ദ്വന്ദ്വാതീതോ വിമത്സരഃ |
സമഃ സിദ്ധാവസിദ്ധൗ ച കൃത്വാപി ന നിബധ്യതേ ||4-22 ||

ഗതസംഗസ്യ മുക്തസ്യ ജ്ഞാനാവസ്ഥിതചേതസഃ |
യജ്ഞായാചരതഃ കർമ സമഗ്രം പ്രവിലീയതേ ||4-23 ||

ബ്രഹ്മാർപണം ബ്രഹ്മ ഹവീർബ്രഹ്മാഗൗ ബ്രഹ്മണാ ഹുതം |
ബ്രഹ്മൈവ തേന ഗന്തവ്യം ബ്രഹ്മകർമസമാധിനാ ||4-24 ||

ദൈവമേവാപരേ യജ്ഞം യോഗിനഃ പര്യുപാസതേ |
ബ്രഹ്മാഗ്നാവപരേ യജ്ഞം യജ്ഞേണൈവോപജുഹ്വതി ||4-25 ||

ശ്രോത്രാദീനീന്ദ്രിയാണ്യന്യേ സംയമാഗ്നിഷു ജുഹ്വതി |
ശബ്ദാദീന്ദ്രിഷയാനന്യ ഇന്ദ്രിയാഗ്നിഷു ജുഹ്വതി ||4-26 ||

സർവാണീന്ദ്രിയകർമാണി പ്രാണകർമാണി ചാപരേ |
ആത്മസംയമയോഗാഗൗ ജുഹ്വതി ജ്ഞാനദീപിതേ ||4-27 ||

ദ്രവ്യയജ്ഞാസ്തപോയജ്ഞാ യോഗയജ്ഞാസ്തമാപരേ |
സ്വാധ്യായജ്ഞാനയജ്ഞാശ്ച യതയഃ സംശിതവ്രതാഃ ||4-28 ||

അപാനേ ജുഹ്വതി പ്രാണം പ്രാണേജിപാനം തമാപരേ |
പ്രാണാപാനഗതീ രദ്ധ്വാ പ്രാണായാമപരായണാഃ ||4-29 ||

അപരേ നിയതാഹാരാഃ പ്രാണാൻപ്രാണേഷു ജുഹ്വതി |
സർവേജിപ്യേതേ യജ്ഞവിദോ യജ്ഞക്ഷപിതകൽമഷാഃ ||4-30 ||

യജ്ഞശിഷ്യാമൃതഭൂജോ യാന്തി ബ്രഹ്മ സനാതനം |
നായം ലോകോജിസ്ത്യയജ്ഞസ്യ കതോജിന്യഃ കരുസത്തമ ||4-31 ||

ഏവം ബഹുവിധാ യജ്ഞാ വിതതാ ബ്രഹ്മണോ മുഖേ |
കർമ്മജാനിദ്ധി താൻസർവാണേവം ജ്ഞാത്വാ വിമോക്ഷ്യന്തേ ||4-32 ||

ശ്രേയാന്ദ്രവ്യമയാദ്യജ്ഞാജ്ഞാനയജ്ഞഃ പരന്തപ |
സർവം കർമാഖിലം പാർഥ ജ്ഞാനേ പരിസമാപ്യതേ ||4-33 ||

തദ്വിദ്ധി പ്രണിപാതേന പരിപ്രശ്നേന സേവയാ |
ഉപദേക്ഷ്യന്തി തേ ജ്ഞാനം ജ്ഞാനിനസ്തത്ത്വദർശിനഃ ||4-34 ||

യജ്ജ്ഞാത്വാ ന പുനർമോഹമേവം യാസ്യസി പാണ്ഡവ |
യേന ഭൂതാനുശേഷേണ ദൃക്ഷ്യസ്യാത്മനുമോ മയി ||4-35 || var അശേഷാണി

അപി ചേദസി പാപേഭ്യഃ സർവേഭ്യഃ പാപകൃത്തമഃ |
സർവം ജ്ഞാനപ്ലവേനൈവ വൃജിനം സന്തരിഷ്യസി ||4-36 ||

യഥൈധാംസി സമിദ്ധോജിഗ്നിർഭസ്തസാത്കരുതേജിർജ്ജന |
ജ്ഞാനാഗ്നിഃ സർവകർമാണി ഭസ്തസാത്കരുതേ തമാ ||4-37 ||

ന ഹി ജ്ഞാനേന സദൃശം പവിത്രമിഹ വിദ്യതേ |
തത്സ്വയം യോഗസംസിദ്ധാഃ കാലേനാത്മനി വിന്ദതി ||4-38 ||

ശ്രദ്ധാവാല്ല്വഭതേ ജ്ഞാനം തത്പരഃ സംയതേന്ദ്രിയഃ |
ജ്ഞാനം ലബ്ധ്വാ പരാം ശാന്തിമചിരേണാധിഗച്ഛതി ||4-39 ||

അജ്ഞാശ്ചാശ്രുധാനശ്ച സംശയാത്മാ വിനശ്യതി |
നായം ലോകോന്മീന പരോ ന സുഖം സംശയാത്മനഃ ||4-40 ||

യോഗസംന്യസ്തകർമാണാം ജ്ഞാനസഞ്ചരിനസംശയം |
ആത്മവന്തം ന കർമാണി നിബദ്ധന്തി ധനഞ്ജയ ||4-41 ||

തസ്മാദജ്ഞാനസംഭ്രതം ഹൃത്സ്ഥം ജ്ഞാനാസിനാത്മനഃ |
ചരിത്യേന സംശയം യോഗമാതിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ ഭാരത ||4-42 ||

അർജുന ഉവാച |

സംന്യാസം കർമണാം കൃഷ്ണ പുനര്യോഗം ച ശംസസി |
യച്ഛ്രേയ ഏതയോരേകം തന്മേ ബ്രൂഹി സുനിശ്ചിതം ||5-1 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

സംന്യാസഃ കർമയോഗശ്ച നിഃശ്രേയസകരാവൃഭൗ |
തയോസ്തു കർമസംന്യാസാത്കർമയോഗോ വിശിഷ്ടതേ ||5-2 ||

ജേന്തയഃ സ നിത്യസംന്യാസീ യോ ന ഭവേഷി ന കാങ്ക്ഷതി |
നിർദ്വന്ദ്വാ ഹി മഹാബാഹോ സുഖം ബന്ധാത്പ്രമുച്യതേ ||5-3 ||

സാംഖ്യയോഗൗ പൂമഗ്ബാലാഃ പ്രവദന്തി ന പണ്ഡിതാഃ |
ഏകമപ്യാസ്ഥിതഃ സമ്യഗുഭയോർവിനതേ ഫലം ||5-4 ||

യത്സാംഖ്യഃ പ്രാപ്യതേ സ്ഥാനം തദ്യോഗൈരപി ഗമ്യതേ |
ഏകം സാംഖ്യം ച യോഗം ച യഃ പശ്യതി സ പശ്യതി ||5-5 ||

സംന്യാസസ്തു മഹാബാഹോ ദുഃഖമാപ്തുമയോഗതഃ |
യോഗയുക്തോ മുനിർബ്രഹ്മ നചിരേണാധിഗച്ഛതി ||5-6 ||

യോഗയുക്തോ വിശുദ്ധാത്മാ വിജിതാത്മാ ജിതേന്ദ്രിയഃ |
സർവഭൂതാത്മഭൂതാത്മാ കുർവന്നപി ന ലിപ്യതേ ||5-7 ||

നൈവ കിഞ്ചിത്കരോമീതി യുക്തോ മന്യേത തത്ത്വവിത് |
പശ്യത്ശബ്ദാൻസ്പൃശഞ്ചിപ്രേന്നശ്നൻഗച്ഛൻസ്വപത്ശ്വസൻ ||5-8 ||

പ്രലപന്റിസൃജൻഗൃഹ്ണന്നന്മിഷന്നിമിഷന്നപി |
ഇന്ദ്രിയാണീന്ദ്രിയാർഥേഷു വർതന്ത ഇതി ധാരയൻ ||5-9 ||

ബ്രഹ്മണ്യാധായ കർമാണി സംഗം ത്യക്ത്വാ കരോതി യഃ |
ലിപ്യതേ ന സ പാപേന പദ്മപത്രമിവാംഭസോ ||5-10 ||

കായേന മനസാ ബുദ്ധ്യാ കേവലൈരിന്ദ്രിയൈരപി |
യോഗിനഃ കർമ കുർവന്തി സംഗം ത്യക്ത്വാത്മശുദ്ധയേ ||5-11 ||

യുക്തഃ കർമഫലം ത്യക്ത്വാ ശാന്തിമാപ്ലോതി നൈഷ്ഠികീം |
അയുക്തഃ കാമകാരേണ ഫലേ സക്തോ നിബദ്ധ്യതേ ||5-12 ||

സർവകർമാണി മനസാ സംന്യസ്മാസ്തേ സുഖം വശീ |
നവദ്വാരേ പുരേ ദേഹീ നൈവ കുർവന്ന കാരയൻ ||5-13 ||

ന കർതൃത്വം ന കർമാണി ലോകസ്യ സൃജതി പ്രഭുഃ |
ന കർമഫലസംയോഗം സ്വഭാവസ്തു പ്രവർതതേ ||5-14 ||

നാദത്തേ കസ്യചിത്പാപം ന ചൈവ സുകൃതം വിഭൂഃ |
അജ്ഞാനേനാവൃതം ജ്ഞാനം തേന മുഹ്യന്തി ജന്തവഃ ||5-15 ||

ജ്ഞാനേന തു തദജ്ഞാനം യേഷാം നാശിതമാത്മനഃ |
തേഷാമാദിത്യവജ്ജ്ഞാനം പ്രകാശയതി തത്പരം ||5-16 ||

തദ്ബുദ്ധയസ്തദാത്മാനസ്തന്നിഷ്ടാസ്തത്പരായണാഃ |
ഗച്ഛന്ത്യപുനരാവൃത്തിം ജ്ഞാനനിർധൂതകൽമഷാഃ ||5-17 ||

വിദ്യാവിനയസമ്പന്നേ ബ്രാഹ്മണേ ഗവി ഹസ്തിനി |
ശൂനി ചൈവ ശ്വപാകേ ച പണ്ഡിതാഃ സമദർശിനഃ ||5-18 ||

ഇഹൈവ തൈർജിതഃ സർഗോ യേഷാം സാമ്യേ സ്ഥിതം മനഃ |
നിർഭോഷം ഹി സമം ബ്രഹ്മ തസ്മാദ് ബ്രഹ്മണി തേ സ്ഥിതാഃ ||5-19 ||

ന പ്രഹുഷ്യേത്പ്രിയം പ്രാപ്യ നോദ്വിജേത്പ്രാപ്യ ചാപ്രിയം |
സ്ഥിരബുദ്ധിരസമ്യുദ്ധോ ബ്രഹ്മവിദ് ബ്രഹ്മണി സ്ഥിതഃ ||5-20 ||

ബാഹ്യസ്തർശേഷ്യസക്താത്മാ വിനത്യാത്മനി യത്സുഖം |
സ ബ്രഹ്മയോഗയുക്താത്മാ സുഖമക്ഷയമശ്ലതേ ||5-21 ||

യേ ഹി സംസ്തർശജാ ഭോഗാ ദുഃഖയോനയ ഏവ തേ |
ആദ്യന്തവന്തഃ കൗന്തേയ ന തേഷു രമതേ ബുധഃ ||5-22 ||

ശക്നോതീഹൈവ യഃ സോഽപ്യം പ്രാക്ശരീരവിമോക്ഷണാത് |
കാമക്രോധോദ്ഭവം വേഗം സ യുക്തഃ സ സുഖീ നരഃ ||5-23 ||

യോഽന്തഃസുഖോഽന്തരാതമാസ്തമാന്തർജ്ജ്യാതിരേവ യഃ |
സ യോഗീ ബ്രഹ്മനിർവാണം ബ്രഹ്മഭൂതോഽധിഗച്ഛതി ||5-24 ||

ലഭന്തേ ബ്രഹ്മനിർവാണമുഷയഃ ക്ഷീണകൽമഷാഃ |
ചിന്നദ്വൈധാ യതാത്മാനഃ സർവഭൂതഹിതേ രതാഃ ||5-25 ||

കാമക്രോധവിയുക്താനാം യതീനാം യതചേതസാം |
അഭിതോ ബ്രഹ്മനിർവാണം വർതതേ വിദിതാത്മനാം ||5-26 ||

സ്വർശാൻകൃത്യാ ബഹിർബാഹ്യാംശുകൃഷ്ടൈവാനന്തരേ ഭൂവോഃ |
പ്രാണാപാനൗ സമൗ കൃത്യാ നാസാഭ്യന്തരചാരിണൗ ||5-27 ||

യതേന്ദ്രിയമനോബുദ്ധിർമുനിർമോക്ഷപരായണഃ |
വിഗതേഷ്ടാഭയക്രോധോ യഃ സദാ മുക്തഃ ഏവ സഃ ||5-28 ||

ഭോക്താരം യജ്ഞതപസാം സർവലോകമഹേശ്വരം |
സുഹൃദം സർവഭൂതാനാം ജ്ഞാത്യാ മാം ശാന്തിമുച്ഛതി ||5-29 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച |

അനാശ്രിതഃ കർമ്മഫലം കാര്യം കർമ്മ കരോതി യഃ |
സ സംന്യാസീ ച യോഗീ ച ന നിരഗ്നിർന ചാക്രിയഃ ||6-1 ||

യം സംന്യാസമിതി പ്രാഹുര്യോഗം തം വിദധി പാണ്ഡവ |
ന ഹ്യസംന്യസ്തസങ്കൽപോ യോഗീ ഭവതി കശ്ചന ||6-2 ||

ആത്മക്ഷോർമുനേര്യോഗം കർമ്മ കാരണമുച്യതേ |
യോഗാഭ്രവ്വസ്യ തസ്യൈവ ശമഃ കാരണമുച്യതേ ||6-3 ||

യദാ ഹി നേന്ദ്രിയാർഥേഷു ന കർമസ്വരൂപജ്ജതേ |
സർവസങ്കൽപസംന്യാസീ യോഗാഭൂവഃസ്തദോച്യതേ ||6-4 ||

ഉദാരദാത്മനാത്മാനം നാത്മാനമവസാദയേത് |
ആത്മൈവ ഹ്യാത്മനോ ബന്ധുരാത്മൈവ രിപുരാത്മനഃ ||6-5 ||

ബന്ധുരാത്മാത്മനസ്തസ്യ യേനാത്മൈവാത്മനാ ജിതഃ |
അനാത്മനസ്തു ശത്രുത്യേ വർതേതാത്മൈവ ശത്രുവത് ||6-6 ||

ജിതാത്മനഃ പ്രശാന്തസ്യ പരമാത്മാ സമാഹിതഃ |
ശീതോഷ്ണസുഖദുഃഖേഷു തഥാ മാനാപമാനയോഃ ||6-7 ||

ജ്ഞാനവിജ്ഞാനതൃപ്താത്മാ കൂടസ്ഥോ വിജിതേന്ദ്രിയഃ |
യുക്ത ഇത്യുച്യതേ യോഗീ സമലോഷ്ടാശ്ചകാഞ്ചനഃ ||6-8 ||

സുഹൃന്മിത്രാര്യദാസീനമധ്യസ്ഥദ്വേഷ്യബന്ധുഷു |
സാധുഷ്യപി ച പാപേഷു സമബുദ്ധിർവിശിഷ്യതേ ||6-9 ||

യോഗീ യുജ്ജീത സതതമാത്മാനം രഹസി സ്ഥിതഃ |
ഏകാകീ യതചിത്താത്മാ നിരാശീരപരിഗ്രഹഃ ||6-10 ||

ശുചൗ ദേശേ പ്രതിഷ്ഠാപ്യ സ്ഥിരമാസനമാത്മനഃ |
നാത്യച്ഛിരിതം നാതിനീചം ചൈലാജിനകുശോത്തരം ||6-11 ||

തത്രൈകാഗ്രം മനഃ കൃത്വാ യതചിത്തേന്ദ്രിയക്രിയഃ |
ഉപവിശ്യാസനേ യുജ്ജ്യാഭ്യാഗമാത്മവിശുദ്ധയേ ||6-12 ||

സമം കായശിരോഗ്രീവം ധാരയന്നചലം സ്ഥിരഃ |
സമ്പ്രേക്ഷ്യ നാസികാഗ്രം സ്വം ദിശശ്ചാനവലോകയൻ ||6-13 ||

പ്രശാന്താത്മാ വിഗതഭീർബ്രഹ്മചാരിവ്രതേ സ്ഥിതഃ |
മനഃ സംയമ്യ മച്ചിത്തോ യുക്ത ആസീത മത്പരഃ ||6-14 ||

യുജ്ജന്നേവം സദാത്മാനം യോഗീ നിയതമാനസഃ |
ശാന്തിം നിർവാണപരമാം മത്സംസ്ഥാമധിഗച്ഛതി ||6-15 ||

നാത്യശ്ശതസ്തു യോഗോഽസ്തി ന ചൈകാന്തമനശ്ശതഃ |
ന ചാതിസ്വപ്തശീലസ്യ ജാഗ്രതോ നൈവ ചാർജ്ജന ||6-16 ||

യുക്താഹാരവിഹാരസ്യ യുക്തചേഷ്ടസ്യ കർമസു |
യുക്തസ്വപ്താവബോധസ്യ യോഗോ ഭവതി ദുഃഖഹാ ||6-17 ||

യദാ വിനിയതം ചിത്തമാത്മന്യേവാവതിഷ്ഠതേ |
നിഃസ്പ്പഹഃ സർവകാമേഭ്യോ യുക്ത ഇത്യുച്യതേ തദാ ||6-18 ||

യഥാ ദീപോ നിവാതസ്ഥോ നേംഗതേ സോപമാ സ്തൂതാ |
യോഗിനോ യതചിത്തസ്യ യുജ്ജതോ യോഗമാത്മനഃ ||6-19 ||

യത്രോപരമതേ ചിത്തം നിരുദ്ധം യോഗസേവയാ |
യത്ര ചൈവാത്മനാത്മാനം പശ്യന്നാത്മനി തുഷ്യതി ||6-20 ||

സുഖമാത്യന്തികം യത്തദ് ബുദ്ധിഗ്രാഹ്യമതീന്ദ്രിയം |
വേത്തി യത്ര ന ചൈവായം സ്ഥിതശ്ചലതി തത്ത്വതഃ ||6-21 ||

യം ലബ്ധ്വാ ചാപരം ലാഭം മന്യതേ നാധികം തതഃ |
യസ്തിൻസ്ഥിതോ ന ദുഃഖേന ഗുരുണാപി വിചാല്യതേ ||6-22 ||

തം വിദ്വാദ് ദുഃഖസംയോഗവിയോഗം യോഗസഞ്ജ്ഞിതം |
സ നിശ്ചയേന യോക്തവ്യോ യോഗോഽനിർവിണ്ണചേതസാ ||6-23 ||

സങ്കൽപപ്രഭവാൻകാമാംസ്തൃക്ത്വാ സർവാനശേഷതഃ |
മനസൈവേന്ദ്രിയഗ്രാമം വിനിയമ്യ സമന്തതഃ ||6-24 ||

ശന്നൈഃ ശന്നൈരപരമേദ് ബുദ്ധ്യാ ധൃതിഗൃഹീതയാ |
ആത്മസംസ്ഥം മനഃ കൃത്വാ ന കിഞ്ചിദപി ചിന്തയേത് ||6-25 ||

യതോ യതോ നിശ്ചരതി മനശ്ചഞ്ചലമസ്ഥിരം |
തതസ്തതോ നിയമൈതദാത്മന്യേവ വശം നയേത് ||6-26 ||

പ്രശാന്തമനസം ഹേനം യോഗിനം സുഖമുത്തമം |
ഉപൈതി ശാന്തരജസം ബ്രഹ്മഭൂതമകൽമഷം ||6-27 ||

യുജ്ജനേവം സദാത്മാനം യോഗീ വിഗതകൽമഷഃ |
സുഖേന ബ്രഹ്മസംസ്കർശമത്യന്തം സുഖമശ്ലതേ ||6-28 ||

സർവഭൂതസ്ഥമാത്മാനം സർവഭൂതാനി ചാത്മനി |
ഈക്ഷതേ യോഗയുക്താത്മാ സർവത്ര സമദർശനഃ ||6-29 ||

യോ മാം പശ്യതി സർവത്ര സർവം ച മയി പശ്യതി |
തസ്മാഹം ന പ്രണശ്യാമി സ ച മേ ന പ്രണശ്യതി ||6-30 ||

സർവഭൂതസ്ഥിതം യോ മാം ഭജത്യേകത്വമാസ്ഥിതഃ |
സർവഥാ വർതമാനോഽപി സ യോഗീ മയി വർതതേ ||6-31 ||

ആത്മൗപമ്യേന സർവത്ര സമം പശ്യതി യോഽർജുന |
സുഖം വാ യദി വാ ദുഃഖം സ യോഗീ പരമോ മതഃ ||6-32 ||

അർജുന ഉവാച |

യോഽഭ്യം യോഗസ്ത്വയാ പ്രോക്തഃ സാമ്യേന മധുസൂദന |
ഏതസ്മാഹം ന പശ്യാമി ചഞ്ചലത്വാത്സ്ഥിതിം സ്ഥിരാം ||6-33 ||

ചഞ്ചലം ഹി മനഃ കൃഷ്ണ പ്രമാഥി ബലവദ് ദൃഢം |
തസ്മാഹം നിഗ്രഹം മന്യേ വായോരിവ സുദുഷ്കരം ||6-34 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

അസംശയം മഹാബാഹോ മനോ ദുർനിഗ്രഹം ചലം |
അഭ്യാസേന തു കൗന്തേയ വൈരാഗ്യേണ ച ഗൃഹ്യതേ ||6-35 ||

അസംയതാത്മനാ യോഗോ ദുഷ്പ്രാപ ഇതി മേ മതിഃ |
വശ്യാത്മനാ തു യതതാ ശക്യോഽവാപ്തമുപായതഃ ||6-36 ||

അർജുന ഉവാച |

അയതിഃ ശ്രദ്ധായോപേതോ യോഗാച്ചലിതമാനസഃ |
അപ്രാപ്യ യോഗസംസിദ്ധിം കാം ഗതിം കൃഷ്ണ ഗച്ഛതി ||6-37 ||

കച്ചിന്നോഭയവിഭ്രഷ്ടശ്ചരിന്നാഭ്രമിവ നശ്യതി |
അപ്രതിഷ്ഠോ മഹാബാഹോ വിമുഖോ ബ്രഹ്മണഃ പഥി ||6-38 ||

ഏതന്മേ സംശയം കൃഷ്ണ ഛേത്തുമർഹസ്യശേഷതഃ |
ത്വദന്യഃ സംശയസ്യാസ്യ ഛേത്താ ന ഹൃപപദ്യതേ ||6-39 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

പാർഥ നൈവേഹ നാമത്ര വിനാശസ്തസ്യ വിദ്യതേ |
ന ഹി കല്യാണകൃത്കശ്ചിദ് ദുർഗതിം താത ഗച്ഛതി ||6-40 ||

പ്രാപ്യ പുണ്യകൃതാം ലോകാനുഷിത്വാ ശാശ്വതീഃ സമാഃ |
ശുചിനാം ശ്രീമതാം ഗേഹേ യോഗഭ്രഷ്ടോഽഭിജായതേ ||6-41 ||

അഥവാ യോഗിനാമേവ കലേ ഭവതി ധീമതാം |
ഏതദധി ദുർലഭതരം ലോകേ ജന്മ യദീദൃശം ||6-42 ||

തത്ര തം ബുദ്ധിസംയോഗം ലഭതേ പൗർവദേഹികം |
യതതേ ച തതോ ഭൂയഃ സംസിദ്ധൗ കരുനന്ദന ||6-43 ||

പൂർവാഭ്യാസേന തേനൈവ ഹ്രിയതേ ഹൃവശോഽപി സഃ |
ജിജ്ഞാസുരപി യോഗസ്യ ശബ്ദബ്രഹ്മാതിവർതതേ ||6-44 ||

പ്രയത്നാദ്യതമാനസ്തു യോഗീ സംശ്രദ്ധാകിൽബിഷഃ |
അനേകജന്മസംസിദ്ധാസ്തതോ യാതി പരാം ഗതിം ||6-45 ||

തപസ്വിഭ്യോഽധികോ യോഗീ ജ്ഞാനിഭ്യോഽപി മതോഽധികഃ |
കർമ്മിഭ്യശ്ചാധികോ യോഗീ തസ്താഭ്യോഗീ ഭവാർജുന ||6-46 ||

യോഗിനാമപി സർവേഷാം മദ്ഗതേനാന്തരാത്മനാ |
ശ്രദ്ധാവാൻഭജതേ യോ മാം സ മേ യുക്തതമോ മതഃ ||6-47 ||

അഥ സപ്തമോഽധ്യായഃ ജ്ഞാനവിജ്ഞാനയോഗം

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

മയ്യാസക്തമനഃ പാർഥ യോഗം യുജ്ജന്മദാശ്രയഃ |
അസംശയം സമഗ്രം മാം യഥാ ജ്ഞാസ്യസി തച്ഛ്രുണു ||7-1 ||

ജ്ഞാനം തേഹിം സവിജ്ഞാനമിദം വക്ഷ്യാമ്യശേഷതഃ |
യജ്ജ്ഞാത്വാ നേഹ ഭൂയോഽനൃജ്ഞാതവ്യമവശിഷ്യതേ ||7-2 ||

മനുഷ്യാണാം സഹസ്രേഷു കശ്ചിദ്യുതതി സിദ്ധായേ |
യതതാമപി സിദ്ധാനാം കശ്ചിന്മാം വേത്തി തത്ത്വതഃ ||7-3 ||

ഭൂമിരാപോഽനലോ വായുഃ ഖം മനോ ബുദ്ധിരേവ ച |
അഹങ്കാര ഇതീയം മേ ഭിന്നാ പ്രകൃതിരഷ്ടധാ ||7-4 ||

അപരേയമിതസ്ത്വന്യാം പ്രകൃതിം വിദ്ധി മേ പരാം |
ജീവഭൂതാം മഹാബാഹോ യയേദം ധാര്യതേ ജഗത് ||7-5 ||

ഏതദ്യോനീനി ഭൂതാനി സർവാണീത്യുപധാരയ |
അഹം കൃത്സ്നസ്യ ജഗതഃ പ്രഭവഃ പ്രലയസ്തഥാ ||7-6 ||

മത്തഃ പരതരം നാനൃത്കിഞ്ചിദസ്തി ധനഞ്ജയ |
മയി സർവമിദം പ്രോതം സൂത്രേ മണിഗണാ ഇവ ||7-7 ||

രസോഽഹമപ്സു കൗന്തേയ പ്രഭാസ്തി ശശിസൂര്യയോഃ |
പ്രണവഃ സർവവേദേഷു ശബ്ദഃ ഖേ പൗരുഷം ധൃഷ്ട ||7-8 ||

പുണ്യോ ഗന്ധഃ പൃഥിവ്യാം ച തേജശ്ചാസ്തി വിഭാവസൗ |
ജീവനം സർവഭൂതേഷു തപശ്ചാസ്തി തപസിഷു ||7-9 ||

ബീജം മാം സർവഭൂതാനാം വിദ്വി പാർഥ സനാതനം |
ബുദ്ധിർബുദ്ധിമതാമസ്തി തേജസ്തേജസിനാമഹം ||7-10 ||

ബലം ബലവതാം ചാഹം കാമരാഗവിവർജിതം |
ധർമാവിരുദ്ധോ ഭൂതേഷു കാമോഽസ്തി ഭരതർഷഭ ||7-11 ||

യേ ചൈവ സാന്ത്വികാ ഭാവാ രാജസാസ്താമസാശ്ച യേ |
മത്ത ഏവേതി താന്നിദി ന ത്വഹം തേഷു തേ മയി ||7-12 ||

ത്രിഭിർഗുണമയൈർഭാവൈരേഭിഃ സർവമിദം ജഗത് |
മോഹിതം നാഭിജാനാതി മാമേഭ്യഃ പരമവ്യയം ||7-13 ||

ദൈവി ഹ്യേഷാ ഗുണമയീ മമ മായാ ദുരത്യയാ |
മാമേവ യേ പ്രപദ്യന്തേ മായാമേതാം തരന്തി തേ ||7-14 ||

ന മാം ദുഷ്കൃതിനോ മുഘാഃ പ്രപദ്യന്തേ നരാധമാഃ |
മായയാപഹൃതജ്ഞാനാ ആസുരം ഭാവമാശ്രിതാഃ ||7-15 ||

ചതുർവിധാ ഭജന്തേ മാം ജനാഃ സുകൃതിനോഽർജുന |
ആർതോ ജിജ്ഞാസുരർമാർഥി ജ്ഞാനീ ച ഭരതർഷഭ ||7-16 ||

തേഷാം ജ്ഞാനീ നിത്യയുക്ത ഏകഭക്തിർവിശിഷ്ടതേ |
പ്രിയോ ഹി ജ്ഞാനിനോഽത്യാർഥമഹം സ ച മമ പ്രിയഃ ||7-17 ||

ഉദാരാഃ സർവ ഏവൈതേ ജ്ഞാനീ ത്വാത്മൈവ മേ മതം |
ആസ്ഥിതഃ സ ഹി യുക്താത്മാ മാമേവാനുത്തമാം ഗതിം ||7-18 ||

ബഹുനാം ജന്മനാമന്തേ ജ്ഞാനവാന്മാം പ്രപദ്യതേ |
വാസുദേവഃ സർവമിതി സ മഹാത്മാ സുദുർലഭഃ ||7-19 ||

കാമൈസ്തൈസ്തൈർഹൃതജ്ഞാനാഃ പ്രപദ്യന്തേ ന്യദേവതാഃ |
തം തം നിയമമാസ്ഥായ പ്രകൃത്യാ നിയതാഃ സ്വയാ ||7-20 ||

യോ യോ യാം യാം തനം ഭക്തഃ ശ്രദ്ധയാർചിതുമിച്ഛതി |
തസ്യ തസ്യാചലാം ശ്രദ്ധാം താമേവ വിദധാമ്യഹം ||7-21 ||

സ തയാ ശ്രദ്ധയാ യുക്തസ്തസ്യാരാധനമീഹതേ |
ലഭതേ ച തതഃ കാമാന്മയൈവ വിഹിതാൻഹി താൻ ||7-22 ||

അന്തവത്തു ഫലം തേഷാം തദ്ഭവത്യുൽപമേധസാം |
ദേവാനേവയജ്ഞോ യാന്തി മദ്ഭക്താ യാന്തി മാമപി ||7-23 ||

അവ്യക്തം വ്യക്തിമാപന്നം മന്യന്തേ മാമബുദ്ധയഃ |
പരം ഭാവമജാനന്തോ മമാവ്യയമനുത്തമം ||7-24 ||

നാഹം പ്രകാശഃ സർവസ്യ യോഗമായാസമാവൃതഃ |
മൃഡോഽയം നാഭിജാനാതി ലോകോ മാമജമവ്യയം ||7-25 ||

വേദാഹം സമതീതാനി വർതമാനാനി ചാർജുന |
ഭവിഷ്യാണി ച ഭൂതാനി മാം തു വേദ ന കശ്ചന ||7-26 ||

ഇച്ഛാദ്വേഷസമുത്ഥേന ദ്വന്ദ്വമോഹേന ഭാരത |
സർവഭൂതാനി സമ്മോഹം സർഗേ യാന്തി പരന്തപ ||7-27 ||

യേഷാം ത്വന്തഗതം പാപം ജനാനാം പുണ്യകർമണാം |
തേ ദ്വന്ദ്വമോഹനിർമുക്താ ഭജന്തേ മാം ദൃഢവ്രതാഃ ||7-28 ||

ജരാമരണമോക്ഷായ മാമാശ്രിത്യ യതന്തി യേ |
തേ ബ്രഹ്മ തദ്വിദുഃ കൃത്സ്നമധ്യാത്മം കർമ ചാഖിലം ||7-29 ||

സാധിഭൂതാധിദൈവം മാം സാധിയജ്ഞം ച യേ വിദുഃ |
പ്രയാണകാലേപി ച മാം തേ വിദുര്യുക്തചേതസഃ ||7-30 ||

www.suddhabhaktimalayalam.com

അഥ അഷ്ടമോധ്യായഃ പരമപദപ്രാപ്തി

അർജുന ഉവാച |

കിം തദ്ബ്രഹ്മ കിമധ്യാത്മം കിം കർമ പുരുഷോത്തമ |
അധിഭൂതം ച കിം പ്രോക്തമധിദൈവം കിമുച്യതേ ||8-1 ||

അധിയജ്ഞഃ കഥം കോക്ത്ര ദേഹേന്ദ്രിന്മുനധുസുദന |
പ്രയാണകാലേ ച കഥം ജ്ഞേയോസി നിയതാത്മഭിഃ ||8-2 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

അക്ഷരം ബ്രഹ്മ പരമം സ്വഭാവോധ്യാത്മമുച്യതേ |
ഭൂതഭാവോദ്ഭവകരോ വിസർഗഃ കർമസഞ്ജ്ഞിതഃ ||8-3 ||

അധിഭൂതം ക്ഷരോ ഭാവഃ പുരുഷശ്ചാധിദൈവതം ।
അധിയജേന്മാഹമേവാത്ര ദേഹേ ദേഹഭൂതാം വര ॥8-4 ॥

അന്തകാലേ ച മാമേവ സ്മരന്മുക്ത്വാ കലേവരം ।
യഃ പ്രയാതി സ മദ്ഭാവം യാതി നാസ്ത്യത്ര സംശയഃ ॥8-5 ॥

യം യം വാപി സ്മരൻഭാവം ത്യജത്യന്തേ കലേവരം ।
തം തമേവൈതി കൗന്തേയ സദാ തദ്ഭാവഭാവിതഃ ॥8-6 ॥

തസ്മാത്സർവേഷു കാലേഷു മാമനുസ്മര യുധ്യ ച ।
മയ്യർപിതമനോബുദ്ധിർമാമേവൈഷ്യസ്യസംശയഃ ॥8-7 ॥ or സംശയം

അഭ്യാസയോഗയുക്തേന ചേതസാ നാനുഗാമിനാ ।
പരമം പുരുഷം ദിവ്യം യാതി പാർമാനുചിന്തയൻ ॥8-8 ॥

കവിം പുരാണമനുശാസിതാര-
മണോരണീയംസമനുസ്തരേഭ്യഃ ।
സർവസ്യ ധാതാരമചിന്ത്യരൂപ-
മാദിത്യവർണം തമസഃ പരസ്താത് ॥8-9 ॥

പ്രയാണകാലേ മനസാഹലേന
ഭക്ത്യാ യുക്തോ യോഗബലേന ചൈവ ।
ഭൂവോർമധ്യേ പ്രാണമാവേശ്യ സമ്യക്
സ തം പരം പുരുഷമുപൈതി ദിവ്യം ॥8-10 ॥

യദക്ഷരം വേദവിദോ വദന്തി
വിശന്തി യദ്യതയോ വീതരാഗാഃ ।
യദിച്ഛന്തോ ബ്രഹ്മചര്യം ചരന്തി
തത്തേ പദം സംഗ്രഹേണ പ്രവക്ഷ്യ ॥8-11 ॥

സർവദ്വാരാണി സംയമ്യ മനോ ഹൃദി നിരുധ്യ ച ।
മൂർധ്നാധായാത്മനഃ പ്രാണമാസ്ഥിതോ യോഗധാരണാം ॥8-12 ॥

ഓമിത്യേകാക്ഷരം ബ്രഹ്മ വ്യാഹരന്മാമനുസ്മരൻ ।
യഃ പ്രയാതി ത്യജന്ദേഹം സ യാതി പരമാം ഗതിം ॥8-13 ॥

അനന്യചേതാഃ സതതം യോ മാം സ്മരതി നിത്യശഃ ।
തസ്യാഹം സുലഭഃ പാർഥ നിത്യയുക്തസ്യ യോഗിനഃ ॥8-14 ॥

മാമുപേത്യ പുനർജന്മ ദുഃഖാലയമശാശ്വതം ।
നാപ്തവന്തി മഹാത്മാനഃ സംസിദ്ധിം പരമാം ഗതാഃ ॥8-15 ॥

ആബ്രഹ്മഭൂവനാല്ലോകാഃ പുനരാവർതിനോഽർജുന ।
മാമുപേത്യ തു കൗന്തേയ പുനർജന്മ ന വിദ്യതേ ॥8-16 ॥

സഹസ്രയുഗപര്യന്തമഹദ്യദ് ബ്രഹ്മണോ വിദുഃ ।
രാത്രിം യുഗസഹസ്രാന്താം തേഽഹോരാത്രവിദോ ജനാഃ ॥8-17 ॥

അവ്യക്താദ് വ്യക്തയഃ സർവാഃ പ്രഭവന്ത്യഹരാഗമേ ।
രാത്യാഗമേ പ്രലീയന്തേ തത്രൈവാവ്യക്തസഞ്ജ്ഞകേ ॥8-18 ॥

ഭൂതഗ്രാമഃ സ ഏവായം ഭൂത്വാ ഭൂത്വാ പ്രലീയതേ ।
രാത്യാഗമേഽിവശഃ പാർഥ പ്രഭവന്ത്യഹരാഗമേ ॥8-19 ॥

പരസ്തസ്താത്തു ഭാവോഽന്യോഽവ്യക്തോഽവ്യക്താത്സനാതനഃ ।
യഃ സ സർവേഷു ഭൂതേഷു നശ്യത്സു ന വിനശ്യതി ॥8-20 ॥

അവ്യക്തോഽക്ഷര ഇത്യുക്തസ്തമാഹുഃ പരമാം ഗതിം ।
യം പ്രാപ്യ ന നിവർതന്തേ തദാഥ പരമം മമ ॥8-21 ॥

പുരുഷഃ സ പരഃ പാർഥ ഭക്ത്യാ ലഭ്യസ്ത്വനന്യയാ ।
യസ്മാൻഃസ്ഥാനി ഭൂതാനി യേന സർവമിദം തതം ॥8-22 ॥

യത്ര കാലേ ത്വനാവൃത്തിമാവൃത്തിം ചൈവ യോഗിനഃ ।
പ്രയാതാ യാന്തി തം കാലം വക്ഷ്യാമി ഭരതർഷഭ ॥8-23 ॥

അഗ്നിർജ്യോതിരഹഃ ശുക്ലഃ ഷൺമാസാ ഉത്തരായണം ।
തത്ര പ്രയാതാ ഗച്ഛന്തി ബ്രഹ്മ ബ്രഹ്മവിദോ ജനാഃ ॥8-24 ॥

ധുമോ രാത്രിസ്തഥാ കൃഷ്ണഃ ഷൺമാസാ ദക്ഷിണായനം ।
തത്ര ചാന്ദ്രമസം ജ്യോതിര്യോഗീ പ്രാപ്യ നിവർതതേ ॥8-25 ॥

ശുക്ലകൃഷ്ണേ ഗതീ ഹ്യേതേ ജഗതഃ ശാശ്വതേ മതേ ।
ഏകയാ യാത്യുനാവൃത്തിമന്യയാവർതതേ പുനഃ ॥8-26 ॥

നൈതേ സ്മിതീ പാർഥ ജാനനോഗീ മുഹുതി കശ്ചന |
തസ്മാത്സർവേഷു കാലേഷു യോഗയുക്തോ ഭവാർജുന ||8-27 ||

വേദേഷു യജ്ഞേഷു തപഃസു ചൈവ
ദാനേഷു യത്പുണ്യഫലം പ്രദിഷ്ടം |
അത്യേതി തത്സർവമിദം വിദിത്വാ
യോഗീ പരം സ്ഥാനമുപൈതി ചാഭ്യം ||8-28 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

ഇദം തു തേ ഗുഹ്യതമം പ്രവക്ഷ്യാമ്യനസുയവേ |
ജ്ഞാനം വിജ്ഞാനസഹിതം യജ്ഞാത്വാ മോക്ഷ്യസേഽശുഭാത് ||9-1 ||

രാജവിദ്യാ രാജഗുഹ്യം പവിത്രമിദമുത്തമം |
പ്രത്യക്ഷാവഗമം ധർമ്യം സുസുഖം കർതുമവ്യയം ||9-2 ||

അശ്രുദ്രധാനാഃ പുരുഷാ ധർമസ്യാസ്യ പരന്തപ |
അപ്രാപ്യ മാം നിവർത്തന്തേ മൃത്യുസംസാരവർത്ഥനി ||9-3 ||

മയാ തതമിദം സർവം ജഗദവ്യക്തമൂർത്തിനാ |
മത്സ്ഥാനി സർവഭൂതാനി ന ചാഹം തേഷ്യവസ്ഥിതഃ ||9-4 ||

ന ച മത്സ്ഥാനി ഭൂതാനി പശ്യ മേ യോഗമൈശ്വരം |
ഭൂതഭൂതന ച ഭൂതസ്ഥോ മമാത്മാ ഭൂതഭാവനഃ ||9-5 ||

യഥാകാശസ്ഥിതോ നിത്യം വായുഃ സർവത്രഗോ മഹാൻ |
തഥാ സർവാണി ഭൂതാനി മത്സ്ഥാനീത്യുപധാരയ ||9-6 ||

സർവഭൂതാനി കൗന്തേയ പ്രകൃതിം യാന്തി മാമികാം |
കൽപക്ഷയേ പുനസ്താനി കൽപാദൗ വിസൃജാമ്യഹം ||9-7 ||

പ്രകൃതിം സ്വാമവഷ്ടഭ്യ വിസൃജാമി പുനഃ പുനഃ |
ഭൂതഗ്രാമമിമം കൃത്സ്നമവശം പ്രകൃതേർവശാത് ||9-8 ||

ന ച മാം താനി കർമാണി നിബദ്ധ്നന്തി ധനഞ്ജയ |
ഉദാസീനവദാസീനമസക്തം തേഷു കർമസു ||9-9 ||

മയാധ്യക്ഷേണ പ്രകൃതിഃ സ്യുതേ സചരാചരം |
ഹേതുനാനേന കൗന്തേയ ജഗദ്വിപരിവർത്തതേ ||9-10 ||

അവജാനന്തി മാം മുഢാ മാനുഷീം തന്മമാശ്രിതം |
പരം ഭാവമജാനന്തോ മമ ഭൂതമഹേശ്വരം ||9-11 ||

മോഘാശാ മോഘകർമാണോ മോഘജ്ഞാനാ വിചേതസഃ |
രാക്ഷസീമാസുരീം ചൈവ പ്രകൃതിം മോഹിനീം ശ്രിതാഃ ||9-12 ||

മഹാത്മാനസ്തു മാം പാർഥ ദൈവീം പ്രകൃതിമാശ്രിതാഃ |
ഭജന്ത്യനന്യമനസോ ജ്ഞാത്വാ ഭൂതാദിമവ്യയം ||9-13 ||

സതതം കീർത്തയന്തോ മാം യതന്തശ്ച ദൃഢവ്രതാഃ |
നമസ്കന്തശ്ച മാം ഭക്ത്യാ നിത്യയുക്താ ഉപാസതേ ||9-14 ||

ജ്ഞാനയജ്ഞേന ചാപ്യന്യേ യജ്ഞോ മാമുപാസതേ |
ഏകത്വേന പൃഥക്ത്വേന ബഹുധാ വിശ്വതോമുഖം ||9-15 ||

അഹം ക്രതുരഹം യജ്ഞഃ സ്വധാഹമഹമൗഷധം |
മന്ത്രോഽഹമഹമേവാജ്യമഹമഗ്നിരഹം ഹുതം ||9-16 ||

പിതാഹമസ്യ ജഗതോ മാതാ ധാതാ പിതാമഹഃ |
വേദ്യം പവിത്രമോങ്കാര ഋക്ലാമ യജുരേവ ച ||9-17 ||

ഗതിർഭർതാ പ്രഭുഃ സാക്ഷീ നിവാസഃ ശരണം സുഹൃത് |
പ്രഭവഃ പ്രലയഃ സ്ഥാനം നിധാനം ബീജമവ്യയം ||9-18 ||

തപാമൃഹമഹം വർഷം നിഗൃഹ്ണാമൃത്യുജാമി ച |
അമൃതം ചൈവ മൃത്യുശ്ച സദസച്ചാഹമർജുന ||9-19 ||

ത്രൈവിദ്യാ മാം സോമപാഃ പൃതപാപാ
യജ്ഞേരിഷ്ട്വാ സ്വർഗതിം പ്രാർഥയന്തേ |
തേ പുണ്യമാസാദ്യ സുരേന്ദ്രലോക-
മശ്നന്തി ദിവ്യാന്ദിവി ദേവഭോഗാൻ ||9-20 ||

തേ തം ഭുക്ത്വാ സ്വർഗലോകം വിശാലം
ക്ഷീണേ പുണ്യേ മർത്യലോകം വിശന്തി |
ഏവം ത്രയീധർമ്മമനുപ്രപന്നാ
ഗതാഗതം കാമകാമാ ലഭന്തേ ||9-21 ||

അനന്യാശ്ചിന്തയന്തോ മാം യേ ജനാഃ പര്യുപാസതേ |
തേഷാം നിത്യാഭിയുക്താനാം യോഗക്ഷേമം വഹാമ്യഹം ||9-22 ||

യേഽപ്യനുദേവതാ ഭക്താ യജ്ഞേ ശ്രദ്ധയാന്വിതാഃ |
തേഽപി മാമേവ കൗന്തേയ യജന്ത്യവിധിപൂർവകം ||9-23 ||

അഹം ഹി സർവയജ്ഞാനാം ഭോക്താ ച പ്രഭുരേവ ച |
ന തു മാമഭിജാനന്തി തത്ത്വേനാതശ്ചുവന്തി തേ ||9-24 ||

യാന്തി ദേവവ്രതാ ദേവാൻപിതൃന്യാന്തി പിതൃവ്രതാഃ |
ഭൂതാനി യാന്തി ഭൂതേജ്യാ യാന്തി മദ്യാജിനോഽപി മാം ||9-25 ||

പത്രം പുഷ്പം ഫലം തോയം യോ മേ ഭക്ത്യാ പ്രയച്ഛതി |
തദഹം ഭക്ത്യപഹൃതമശ്ലാമി പ്രയതാത്മനഃ ||9-26 ||

യത്കരോഷി യദശ്ലാസി യജ്ജഹോഷി ദദാസി യത് |
യത്തപസ്യസി കൗന്തേയ തത്കരുഷ്യ മദർപണം ||9-27 ||

ശുഭാശുഭഫലൈരേവം മോക്ഷ്യസേ കർമബന്ധനൈഃ |
സംന്യാസയോഗയുക്താത്മാ വിമുക്തോ മാമുപൈഷ്യസി ||9-28 ||

സമോഹം സർവഭൂതേഷു ന മേ ദ്വേഷ്യോഹി ന പ്രിയഃ |
യേ ഭജന്തി തു മാം ഭക്ത്യാ മയി തേ തേഷു ചാപ്യഹം ||9-29 ||

അപി ചേത്സുദുരാചാരോ ഭജതേ മാമനന്യഭാക് |
സാധുരേവ സ മന്തവ്യഃ സമ്യഗ്യവസിതോ ഹി സഃ ||9-30 ||

ക്ഷിപ്രം ഭവതി ധർമാത്മാ ശശ്വച്ഛാന്തിം നിഗച്ഛതി |
കൗന്തേയ പ്രതിജാനീഹി ന മേ ഭക്തഃ പ്രണശ്യതി ||9-31 ||

മാം ഹി പാർഥ വ്യപാശ്രിത്യ യേഹി സ്യുഃ പാപയോനയഃ |
സ്ത്രിയോ വൈശ്യാസ്ത്ഥമാ ശൂദ്രാസ്തേഹി യാന്തി പരാം ഗതിം ||9-32 ||

കിം പുനർബ്രാഹ്മണാഃ പുണ്യാ ഭക്താ രാജർഷയസ്ത്ഥാ |
അനിത്യമസുഖം ലോകമിമം പ്രാപ്യ ഭജന്വ മാം ||9-33 ||

മന്മനാ ഭവ മദ്ഭക്തോ മദ്യാജീ മാം നമസ്കൃത |
മാമേവൈഷ്യസി യുക്തൈവമാത്മാനം മത്പരായണഃ ||9-34 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

ഭൂയ ഏവ മഹാബാഹോ ശൃണു മേ പരമം വചഃ |
യത്തേഹം പ്രിയമാണായ വക്ഷ്യാമി ഹിതകാമ്യയാ ||10-1 ||

ന മേ വിദുഃ സുരഗണാഃ പ്രഭവം ന മഹർഷയഃ |
അഹമാദിർഹി ദേവാനാം മഹർഷീണാം ച സർവശഃ ||10-2 ||

യോ മാമജമനാദിം ച വേത്തി ലോകമഹേശ്വരം |
അസമ്മുഖഃ സ മർത്യേഷു സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ ||10-3 ||

ബുദ്ധിർജ്ഞാനമസമ്മോഹഃ ക്ഷമാ സത്യം ദമഃ ശമഃ |
സുഖം ദുഃഖം ഭവോഽഭാവോ ഭയം ചാഭയമേവ ച ||10-4 ||

അഹിംസാ സമതാ തുഷ്ടിസ്തപോ ദാനം യശോഽയശഃ |
ഭവന്തി ഭാവാ ഭൂതാനാം മത്ത ഏവ പൃഥഗ്വിധാഃ ||10-5 ||

മഹർഷയഃ സപ്ത പൂർവേ ചത്വാരോ മനവസ്തഥാ |
മദ്ഭാവാ മാനസാ ജാതാ യേഷാം ലോക ഇമാഃ പ്രജാഃ ||10-6 ||

ഏതാം വിഭൂതിം യോഗം ച മമ യോ വേത്തി തത്ത്വതഃ |
സോഽവികമ്പേന യോഗേന യുജ്യതേ നാത്ര സംശയഃ ||10-7 ||

അഹം സർവസ്യ പ്രഭവോ മത്തഃ സർവം പ്രവർതതേ |
ഇതി മത്യാ ഭജന്തേ മാം ബുധാ ഭാവസമന്വിതാഃ ||10-8 ||

മച്ചിത്താ മദ്ഗതപ്രാണാ ബോധയന്തഃ പരസ്സരം |
കഥയന്തശ്ച മാം നിത്യം തുഷ്യന്തി ച രമന്തി ച ||10-9 ||

തേഷാം സതതയുക്താനാം ഭജതാം പ്രീതിപൂർവകം |
ദദാമി ബുദ്ധിയോഗം തം യേന മാമുപയാന്തി തേ ||10-10 ||

തേഷാമേവാനുകമ്പാർഥമഹമജ്ഞാനജം തമഃ |
നാശയാത്യാത്മഭാവസ്ഥോ ജ്ഞാനദീപേന ഭാസ്വതാ ||10-11 ||

അർജ്ജുന ഉവാച |

പരം ബ്രഹ്മ പരം ധാമ പവിത്രം പരമം ഭവാൻ |
പുരുഷംശാശ്വതം ദിവ്യമാദിദേവമജം വിഭൂം ||10-12 ||

ആഹുസ്ത്വാമൃഷയഃ സർവേ ദേവർഷിർനാരദസ്തഥാ |
അസീതോ ദേവലോ വ്യാസഃ സ്വയം ചൈവ ബ്രവീഷി മേ ||10-13 ||

സർവമേതദൃതം മന്യേ യന്മാം വദസി കേശവ |
ന ഹി തേ ഭഗവന്യക്തിം വിദുർദേവാ ന ദാനവാഃ ||10-14 ||

സ്വയമേവാത്മനാത്മാനം വേത്ഥ ത്വം പുരുഷോത്തമ |
ഭൂതഭാവന ഭൂതേശ ദേവദേവ ജഗത്പതേ ||10-15 ||

വക്തുമർഹസ്യശേഷേണ ദിവ്യാ ഹ്യാത്മവിഭൂതയഃ |
യാദിർവിഭൂതിഭിർലോകാനിമാംസ്തും വ്യാപൃ തിഷ്ടസി ||10-16 ||

കഥം വിദ്യാമഹം യോഗിംസ്ത്വാം സദാ പരിചിന്തയൻ |
കേഷു കേഷു ച ഭാവേഷു ചിന്ത്യോഽസി ഭഗവന്മയാ ||10-17 ||

വിസ്തരേണാത്മനോ യോഗം വിഭൂതിം ച ജനാർദന |
ഭൂയഃ കഥയ തൃപ്തീർഹി ശൃണ്വതോ നാസ്തി മേഽമൃതം ||10-18 ||

ഹന്ത തേ കഥയിഷ്ടാമി ദിവ്യാ ഹ്യാത്മവിഭൂതയഃ |
പ്രാധാന്യതഃ കരുശ്രേഷ്ഠ നാസ്ത്യന്തോ വിസ്തരസ്യ മേ ||10-19 ||

അഹമാത്മാ ഗുഡാകേശ സർവഭൂതാശയസ്ഥിതഃ |
അഹമാദിശ്ച മധ്യം ച ഭൂതാനാമന്ത ഏവ ച ||10-20 ||

ആദിത്യാനാമഹം വിഷ്ണുർജ്യോതിഷാം രവിരംശുമാൻ |
മരീചിർമരുതാമന്തി നക്ഷത്രാണാമഹം ശശീ ||10-21 ||

വേദാനാം സാമവേദോഽസ്തി ദേവാനാമന്തി വാസവഃ |
ഇന്ദ്രിയാണാം മനശ്ചാസ്തി ഭൂതാനാമന്തി ചേതനാ ||10-22 ||

രുദ്രാണാം ശങ്കരശ്ചാസ്തി വിത്തേശോ യക്ഷരക്ഷസാം |
വസുനാം പാവകശ്ചാസ്തി മേരുഃ ശിഖരിണാമഹം ||10-23 ||

പുരോധസാം ച മുഖ്യം മാം വിദധി പാർഥ ബൃഹസ്പതിഃ |
സേനാനീനാമഹം സ്തന്ദഃ സരസാമന്തി സാഗരഃ ||10-24 ||

മഹർഷീണാം ഭൃഗുരഹം ഗിരാമസ്തേകമക്ഷരം |
യജ്ഞാനാം ജപയജ്ഞോഽസ്തി സ്ഥാവരാണാം ഹിമാലയഃ ||10-25 ||

അശ്വത്ഥഃ സർവവൃക്ഷാണാം ദേവർഷീണാം ച നാരദഃ |
ഗന്ധർവാണാം ചിത്രരഥഃ സിദ്ധാനാം കപിലോ മുനിഃ ||10-26 ||

ഉച്ചൈഃശ്രവസമശ്യാനാം വിദധി മാമമൃതോദ്ഭവം |
ഐരാവതം ഗജേന്ദ്രാണാം നരാണാം ച നരാധിപം ||10-27 ||

ആയുധാനാമഹം വജ്രം ധേനുനാമന്തി കാമധുക് |
പ്രജനശ്ചാസ്തി കന്ദർപഃ സർപാണാമന്തി വാസുകിഃ ||10-28 ||

അനന്തശ്ചാസ്തി നാഗാനാം വരുണോ യാദസാമഹം |
പിതൃണാമര്യമാ ചാസ്തി യമഃ സംയമതാമഹം ||10-29 ||

പ്രപ്ലാദശ്ചാസ്തി ദൈത്യാനാം കാലഃ കലയതാമഹം |
മൃഗാണാം ച മൃഗേന്ദ്രോഽഹം വൈനതേയശ്ച പക്ഷിണാം ||10-30 ||

പവനഃ പവതാമസ്തി രാമഃ ശസ്ത്രഭൂതാമഹം ।
താഷാണാം മകരശ്ചാസ്തി സ്ത്രോതസാമസ്തി ജാഹ്നവീ ||10-31 ||

സർഗാണാമാദിരന്തശ്ച മധ്യം ചൈവാഹമർജ്ജുന ।
അധ്യാത്മവിദ്യാ വിദ്യാനാം വാദഃ പ്രവദതാമഹം ||10-32 ||

അക്ഷരാണാമകാരോഽസ്തി ദ്വന്ദ്വഃ സാമാസികസ്യ ച ।
അഹമേവാക്ഷയഃ കാലോ ധാതാഹം വിശ്വതോമുഖഃ ||10-33 ||

മൃത്യുഃ സർവഹരശ്ചാഹമുദ്ഭവശ്ച ഭവിഷ്യതാം ।
കീർതിഃ ശ്രീർവാക്ച നാരീണാം സ്മൃതിർമേധാ ധൃതിഃ ക്ഷമാ ||10-34 ||

ബൃഹത്സാമ തഥാ സാമ്നാം ഗായത്രി ഛന്ദസാമഹം ।
മാസാനാം മാർഗശീർഷോഽഹമുതുന്നാം കസുമാകരഃ ||10-35 ||

ദൃതം ഛലയതാമസ്തി തേജസ്തേജസിനാമഹം ।
ജയോഽസ്തി വ്യവസായോഽസ്തി സത്ത്വം സത്ത്വവതാമഹം ||10-36 ||

വൃഷ്ണീനാം വാസുദേവോഽസ്തി പാണ്ഡവാനാം ധനഞ്ജയഃ ।
മുനീനാമപ്യഹം വ്യാസഃ കവീനാമുശനാ കവിഃ ||10-37 ||

ദണ്ഡോ ദമയതാമസ്തി നീതിരസ്തി ജിഗീഷതാം ।
മൗനം ചൈവാസ്തി ഗുഹ്യാനാം ജ്ഞാനം ജ്ഞാനവതാമഹം ||10-38 ||

യച്ചാപി സർവഭൂതാനാം ബീജം തദഹമർജ്ജുന ।
ന തദസ്തി വിനാ യത്സ്യാന്മയാ ഭൂതം ചരാചരം ||10-39 ||

നാന്തോഽസ്തി മമ ദിവ്യാനാം വിഭൂതീനാം പരന്തപ ।
ഏഷ തുദ്ദേശതഃ പ്രോക്തോ വിഭൂതേർവിസ്തരോ മയാ ||10-40 ||

യദ്യദിഭൂതിമത്സത്ത്വം ശ്രീമദൂർജിതമേവ വാ ।
തത്തദേവാവഗച്ഛ ത്വം മമ തേജോഽശസംഭവം ||10-41 ||

അഥവാ ബഹുനൈതേന കിം ജ്ഞാതേന തവാർജ്ജുന ।
വിഷ്ടഭ്യാഹമിദം കൃത്സ്നമേകാംശേന സ്ഥിതോ ജഗത് ||10-42 ||

അർജ്ജുന ഉവാച |

മദനഗ്രഹായ പരമം ഗുഹ്യമധ്യാത്മസഞ്ജ്ഞിതം |
യത്ത്വയോക്തം വചസ്തേന മോഹോഽയം വിഗതോ മമ ||11-1 ||

ഭവാപ്യയൗ ഹി ഭൂതാനാം ശൂതൗ വിസ്തരശോ മയാ |
ത്വന്തഃ കമലപത്രാക്ഷ മാഹാത്മ്യമപി ചാവ്യയം ||11-2 ||

ഏവമേതദ്യുമാത്മ ത്വമാത്മാനം പരമേശ്വര |
ദൃഷ്ടമിച്ഛാമി തേ രൂപമൈശ്വരം പുരുഷോത്തമ ||11-3 ||

മന്യസേ യദി തച്ഛക്യം മയാ ദൃഷ്ടമിതി പ്രഭോ |
യോഗേശ്വര തതോ മേ ത്വം ദർശയാത്മാനമവ്യയം ||11-4 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

പശ്യ മേ പാർഥ രൂപാണി ശതശോഽഥ സഹസ്രശഃ |
നാനാവിധാനി ദിവ്യാനി നാനാവർണാകൃതീനി ച ||11-5 ||

പശ്യാദിത്യാന്യസുന്ദ്രാദാനശ്ചിനൗ മന്ദതസ്തഥാ |
ബഹുനൃദൃഷ്ടപൂർവാണി പശ്യാശ്ചര്യാണി ഭാരത ||11-6 ||

ഇഹൈകസ്ഥം ജഗത്കൃത്സ്ഥം പശ്യാദ്യ സചരാചരം |
മമ ദേഹേ ഗുഡാകേശ യച്ചാനൃദ് ദൃഷ്ടമിച്ഛസി ||11-7 ||

ന തു മാം ശക്യസേ ദൃഷ്ടമനേനൈവ സ്വചക്ഷുഷാ |
ദിവ്യം ദദാമി തേ ചക്ഷുഃ പശ്യ മേ യോഗമൈശ്വരം ||11-8 ||

സഞ്ജയ ഉവാച |

ഏവമുക്ത്വാ തതോ രാജന്മഹായോഗേശ്വരോ ഹരിഃ |
ദർശയാമാസ പാർഥായ പരമം രൂപമൈശ്വരം ||11-9 ||

അനേകവക്ത്രനയനമനേകാഭ്യുതദർശനം |
അനേകദിവ്യാഭരണം ദിവ്യാനേകോദ്യതായുധം ||11-10 ||

ദിവ്യമാല്യാംബരധരം ദിവ്യഗന്ധാൻവലേപനം |
സർവാശ്ചര്യമയം ദേവമനന്തം വിശ്വതോമുഖം ||11-11 ||

ദിവി സൂര്യസഹസ്രസ്യ ഭവേദ്യുഗപദുത്ഥിതാ |
യദി ഭാഃ സദൃശീ സാ സ്യാദ്ഭാസസ്തസ്യ മഹാത്മനഃ ||11-12 ||

തത്രൈകസ്ഥം ജഗത്കൃത്സ്ഥം പ്രവിഭക്തമനേകധാ |
അപശ്യദ്ദേവദേവസ്യ ശരീരേ പാണ്ഡവസ്തദാ ||11-13 ||

തതഃ സ വിസ്മയാവിഷ്ടോ ഹൃഷ്ടരോമാ ധനഞ്ജയഃ |
പ്രണമ്യ ശിരസാ ദേവം കൃതാഞ്ജലിരഭാഷത ||11-14 ||

അർജ്ജുന ഉവാച |

പശ്യാമി ദേവാംസ്തവ ദേവ ദേഹേ
സർവാംസ്തമാ ഭൂതവിശേഷസംഘാൻ |
ബ്രഹ്മാണമീശം കമലാസനസ്ഥ-
മുഷീംശ്ച സർവാനരഗാംശ്ച ദിവ്യാൻ ||11-15 ||

അനേകബാഹുദരവക്ത്രനേത്രം
പശ്യാമി ത്വാം സർവതോഽനന്തരൂപം |
നാണം ന മധ്യം ന പുനസ്തവാദിം
പശ്യാമി വിശ്വേശ്വര വിശ്വരൂപ ||11-16 ||

കിരീടിനം ഗദിനം ചക്രിണം ച
തേജോരാശിം സർവതോ ദീപ്തിമന്തം |
പശ്യാമി ത്വാം ദുർനിരീക്ഷ്യം സമന്താദ്
ദീപ്താനലാർകദൃതിമപ്രമേയം ||11-17 ||

ത്വമക്ഷരം പരമം വേദിതവ്യം
ത്വമസ്യ വിശ്വസ്യ പരം നിധാനം |
ത്വമവ്യയഃ ശാശ്വതധർമഗോപ്താ
സനാതനസ്ത്വം പുരുഷോ മതോ മേ ||11-18 ||

അനാദിമധ്യാന്തമനന്തവീര്യ-
മനന്തബാഹും ശശിസൂര്യനേത്രം |
പശ്യാമി ത്വാം ദീപ്തഹൃതാശവക്ത്രം
സ്വതേജസാ വിശ്വമിദം തപന്തം ||11-19 ||

ദ്യാവാപൃഥിവ്യോരിദമന്തരം ഹി
വ്യാപ്തം ത്വയൈകേന ദിശശ്ച സർവാഃ |
ദൃഷ്ട്വാദ്ഭൂതം രൂപമുഗ്രം തവേദം
ലോകത്രയം പ്രവൃഥിതം മഹാത്മൻ ||11-20 ||

അമീ ഹി ത്വാം സുരസംഘാ വിശന്തി
കേചിദ്ഭീതാഃ പ്രാഞ്ജലയോ ഗുണന്തി |
സ്വസ്തീത്യുക്ത്വാ മഹർഷിസിദ്ധാസംഘാഃ
സ്തുതവന്തി ത്വാം സ്തുതിഭിഃ പുഷ്കലാഭിഃ ||11-21 ||

രുദ്രാദിത്യാ വസവോ യേ ച സാധ്യാ
വിശ്വേഽശ്വിനൗ മരുതശ്ചോഷ്ഠപാശ്ച |
ഗന്ധർവയക്ഷാസുരസിദ്ധാസംഘാ
വീക്ഷന്തേ ത്വാം വിസ്മിതാശ്ചൈവ സർവേ ||11-22 ||

രൂപം മഹത്തേ ബഹുവക്ത്രനേത്രം
മഹാബാഹോ ബഹുബാഹുരുപാദം |
ബഹുദരം ബഹുദംഷ്ട്രാകരാലം
ദൃഷ്ട്വാ ലോകാഃ പ്രവൃഥിതാസ്തമാഹം ||11-23 ||

നഭഃസ്പൃശം ദീപ്തമനേകവർണം
വ്യാത്താനനം ദീപ്തവിശാലനേത്രം |
ദൃഷ്ട്വാ ഹി ത്വാം പ്രവൃഥിതാന്തരാത്മാ
ധൃതിം ന വിനാമി ശമം ച വിഷ്ണോ ||11-24 ||

ദംഷ്ട്രാകരാലാനി ച തേ മുഖാനി
ദൃഷ്ട്വൈവ കാലാനലസന്നിഭാനി |
ദിശോ ന ജാനേ ന ലഭേ ച ശർമ
പ്രസീദ ദേവേശ ജഗന്നിവാസ ||11-25 ||

അമീ ച ത്വാം ധൃതരാഷ്ട്രസ്യ പുത്രാഃ
സർവേ സഹൈവാവനിപാലസംഘ്വൈഃ |
ഭീഷ്മോ ദ്രോണഃ സുതപുത്രസ്തമാസൗ
സഹാസ്മദീയൈരപി യോധമുഖ്യൈഃ ||11-26 ||

വക്ത്രാണി തേ ത്വരമാണാ വിശന്തി
ദംഷ്ട്രാകരാലാനി ഭയാനകാനി |
കേചിദ്വിലഗ്നാ ദശനാന്തരേഷു
സന്ദൃശ്യന്തേ ചൂർണിതൈരുത്തമാംഗൈഃ ||11-27 ||

യഥാ നദീനാം ബഹവോഽിംബുവേഗാഃ
സമുദ്രമേവാഭിമുഖാ ഭുവന്തി |
തഥാ തവാമീ നരലോകവീരാ
വിശന്തി വക്ത്രാണുഭിവിജ്ജലന്തി ||11-28 ||

യഥാ പ്രദീപ്തം ജ്വലനം പതംഗാ
വിശന്തി നാശായ സമുദ്ധാവേഗാഃ |
തഥൈവ നാശായ വിശന്തി ലോകാ-
സ്തവാപി വക്ത്രാണി സമുദ്ധാവേഗാഃ ||11-29 ||

ലേലിഹ്യസേ ഗ്രസമാനഃ സമന്താൽ-
ലോകാൻസമഗ്രാന്വദന്തൈർജ്വലദ്ഭിഃ |
തേജോഭിരാപൂര്യ ജഗത്സമഗ്രം
ഭാസസ്തവോഗ്രാഃ പ്രതപന്തി വിഷ്ണോ ||11-30 ||

ആഖ്യാഹി മേ കോ ഭവാനഗ്രന്ത്രപോ
നമോഽസ്തു തേ ദേവവര പ്രസീദ |

വിജ്ഞാതുമിച്ഛാമി ഭവന്തമാദ്യം
ന ഹി പ്രജാനാമി തവ പ്രവൃത്തിം ||11-31 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

കാലോഽസ്തി ലോകക്ഷയകൃത്പ്രവൃദ്ധോ
ലോകാൻസമാഹർതുമിഹ പ്രവൃത്തഃ |
ഋതേഽപി ത്വാം ന ഭവിഷ്യന്തി സർവേ
യേഽവസ്ഥിതാഃ പ്രത്യനീകേഷു യോധാഃ ||11-32 ||

തസ്മാത്ത്വമുത്തിഷ്ഠ യശോ ലഭസ്വ
ജിത്വാ ശത്രുൻ ഭുങ്ക്ഷ്യ രാജ്യം സമൃദ്ധം |
മയൈവൈതേ നിഹതാഃ പൂർവമേവ
നിമിത്തമാത്രം ഭവ സവ്യസാചിൻ ||11-33 ||

ദ്രോണം ച ഭീഷ്മം ച ജയദ്രഥം ച
കർണം തമാന്യാനപി യോധവീരാൻ |
മയാ ഹതാംസ്ത്വം ജഹി മാ വ്യമിഷ്ടാ
യുധ്യസ്വ ജേതാസി രണേ സപത്താൻ ||11-34 ||

സഞ്ജയ ഉവാച |

ഏതച്ഛുത്വാ വചനം കേശവസ്യ
കൃതാഞ്ജലിർവേപമാനഃ കിരീടീ |
നമസ്കൃത്വാ ഭൂയ ഏവാഹ കൃഷ്ണം
സഗദ്ഗദം ഭീതഭീതഃ പ്രണമ്യ ||11-35 ||

അർജുന ഉവാച |

സ്ഥാനേ ഏഷീകേശ തവ പ്രകീർത്യാ
ജഗത്പ്രഹൃഷ്യത്യുനരജ്യതേ ച |
രക്ഷാംസി ഭീതാനി ദിശോ ദ്രവന്തി
സർവേ നമസ്യന്തി ച സിദ്ധാസംഘാഃ ||11-36 ||

കസ്മാച്ച തേ ന നമേരന്മഹാത്മൻ
ഗരീയസേ ബ്രഹ്മണോഽപ്യാദികർത്രേ |
അനന്ത ദേവേശ ജഗന്നിവാസ
ത്വമക്ഷരം സദസത്തത്പരം യത് ||11-37 ||

ത്വമാദിദേവഃ പുരുഷഃ പുരാണ-
സ്ത്വമസ്യ വിശ്വസ്യ പരം നിധാനം |

വേത്താസി വേദം ച പരം ച ധാമ
ത്വയാ തതം വിശ്വമനന്തരൂപ ||11-38 ||

വായുര്യമോഽഗ്നിർവരുണഃ ശശാങ്കഃ
പ്രജാപതിസ്ത്വം പ്രപിതാമഹശ്ച |
നമോ നമസ്തേഽസ്തു സഹസ്രകൃത്യഃ
പുനശ്ച ഭൂയോഽപി നമോ നമസ്തേ ||11-39 ||

നമഃ പുരസ്താദഥ പൃഷ്ഠതസ്തേ
നമോഽസ്തു തേ സർവത ഏവ സർവ |
അനന്തവീര്യാമിതവിക്രമസ്ത്വം
സർവം സമാപ്തോഷി തതോഽസി സർവഃ ||11-40 ||

സഖേതി മത്വാ പ്രസഭം യദുക്തം
ഹേ കൃഷ്ണ ഹേ യാദവ ഹേ സഖേതി |
അജാനതാ മഹിമാനം തവേദം
മയാ പ്രമാദാത്പ്രണയേന വാപി ||11-41 ||

യച്ചാവഹാസാർഥമസത്കൃതോഽസി
വിഹാരശയ്യാസനഭോജനേഷു |
ഏകോഽഥവാപ്യച്ഛത തത്സമക്ഷം
തത്ക്ഷാമയേ ത്വാമഹമപ്രമേയം ||11-42 ||

പിതാസി ലോകസ്യ ചരാചരസ്യ
ത്വമസ്യ പുജ്യശ്ച ഗുരുർഗരീയാൻ |
ന ത്വത്സമോഽസ്ത്വഭൃധികഃ കതോഽന്യോ
ലോകത്രയേഽപ്യപ്രതിമപ്രഭാവ ||11-43 ||

തസ്മാത്പ്രണമ്യ പ്രണിധായ കായം
പ്രസാദയേ ത്വാമഹമീശമീഡ്യം |
പിതേവ പുത്രസ്യ സഖേവ സഖ്യഃ
പ്രിയഃ പ്രിയായാർഹസി ദേവ സോഽവ്യം ||11-44 ||

അദൃഷ്ടപൂർവം ഹൃഷിതോഽസ്മി ദൃഷ്ട്വാ
ഭയേന ച പ്രവൃഥിതം മനോ മേ |
തദേവ മേ ദർശയ ദേവ രൂപം
പ്രസീദ ദേവേശ ജഗന്നിവാസ ||11-45 ||

കിരീടിനം ഗദിനം ചക്രഹസ്തം
ഇച്ഛാമി ത്വാം ദൃഷ്ടുമഹം തഥൈവ |
തേനൈവ രൂപേണ ചതുർഭുജേന
സഹസ്രബാഹോ ഭവ വിശ്വമൂർതേ ||11-46 ||

ശ്രീഭഗവാനവാച |

മയാ പ്രസന്നേന തവാർജുനേദം
രൂപം പരം ദർശിതമാത്മയോഗാത് |
തേജോമയം വിശ്വമനന്തമാദൃം
യന്മേ ത്വദന്യേന ന ദൃഷ്ടപൂർവം ||11-47 ||

ന വേദയജ്ഞാധ്യയനൈർന ദാനൈ-
ർന ച ക്രിയാഭിർന തപോഭിരുഗ്രൈഃ |
ഏവംരൂപഃ ശക്യ അഹം ഏലോകേ
ദൃഷ്ടം ത്വദന്യേന ക്ഷുപ്രവീര ||11-48 ||

മാ തേ വ്യഥാ മാ ച വിമുഢഭാവോ
ദൃഷ്ട്വാ രൂപം ഘോരമീദൃങ്മമേദം |
വ്യപേതഭീഃ പ്രീതമനാഃ പുനസ്ത്വം
തദേവ മേ രൂപമിദം പ്രപശ്യ ||11-49 ||

സഞ്ജയ ഉവാച |

ഇത്യർജുനം വാസുദേവസ്തഥോക്ത്വാ
സ്വകം രൂപം ദർശയാമാസ ഭൂയഃ |
ആശ്വാസയാമാസ ച ഭീതമേനം
ഭൂത്വാ പുനഃ സൗമ്യവപുർമഹാത്മാ ||11-50 ||

അർജുന ഉവാച |

ദൃഷ്ട്വേദം മാനുഷം രൂപം തവ സൗമ്യം ജനാർദന |
ഇദാനീമന്തി സംവൃത്തഃ സചേതാഃ പ്രകൃതിം ഗതഃ ||11-51 ||

ശ്രീഭഗവാനവാച |

സുദുർദർശമിദം രൂപം ദൃഷ്ട്വാനസി യന്മമ |
ദേവാ അപ്യസ്യ രൂപസ്യ നിത്യം ദർശനകാങ്ക്ഷിണഃ ||11-52 ||

നാഹം വേദൈർന തപസാ ന ദാനേന ന ചേജ്യയാ |
ശക്യ ഏവംവിധോ ദൃഷ്ടം ദൃഷ്ട്വാനസി മാം യഥാ ||11-53 ||

ഭക്ത്യാ ത്വന്നന്യയാ ശക്യ അഹമേവംവിയോഽർജുന |
ജ്ഞാതും ദൃഷ്ടും ച തത്ത്വേന പ്രവേഷ്യം ച പരന്തപ ||11-54 ||

മത്കർമകൃന്മത്പരമോ മദ്ഭക്തഃ സംഗവർജിതഃ |
നിർവൈരഃ സർവഭൂതേഷു യഃ സ മാമേതി പാണ്ഡവ ||11-55 ||

അർജുന ഉവാച |

ഏവം സതതയുക്താ യേ ഭക്താസ്ത്വാം പരൂപാസതേ |
യേ ചാപ്യക്ഷരമവ്യക്തം തേഷാം കേ യോഗവിത്തമാഃ ||12-1 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

മയ്യാവേശ്യ മനോ യേ മാം നിത്യയുക്താ ഉപാസതേ |
ശ്രദ്ധയാ പരയോപേതാഃ തേ മേ യുക്തതമാ മതാഃ ||12-2 ||

യേ ത്വക്ഷരമനിർദേശ്യമവ്യക്തം പരൂപാസതേ |
സർവത്രഗമചിന്ത്യഞ്ച കൂടസ്ഥമചലസ്രൂവം ||12-3 ||

സന്നിയമ്യേന്ദ്രിയഗ്രാമം സർവത്ര സമബുദ്ധയഃ |
തേ പ്രാപ്തവന്തി മാമേവ സർവഭൂതഹിതേ രതാഃ ||12-4 ||

ക്ലേശോഽധികതരസ്തേഷാമവ്യക്താസക്തചേതസാം |
അവ്യക്താ ഹി ഗതിർദുഃഖം ദേഹവദ്ഭിരവാപ്യതേ ||12-5 ||

യേ തു സർവാണി കർമാണി മയി സംന്യസ്യ മത്പരാഃ |
അനന്യേനൈവ യോഗേന മാം ധ്യായന്ത ഉപാസതേ ||12-6 ||

തേഷാമഹം സമുദ്ധർതാ മൃത്യുസംസാരസാഗരാത് |
ഭവാമി നചിരാത്പാർഥ മയ്യാവേശിതചേതസാം || 12-7 ||

മയ്യേവ മന ആധത്വ മയി ബുദ്ധിം നിവേശയ |
നിവസിഷ്യസി മയ്യേവ അത ഊർധ്വം ന സംശയഃ ||12-8 ||

അഥ ചിത്തം സമാധാതും ന ശക്നോഷി മയി സ്ഥിരം |
അഭ്യാസയോഗേന തതോ മാമിച്ഛാപ്തം ധനഞ്ജയ ||12-9 ||

അഭ്യാസേഽപ്യസമർഥോഽസി മത്കർമപരമോ ഭവ |
മദർഥമപി കർമാണി കർവൻസിദ്ധിമവാപ്സ്യസി ||12-10 ||

അഥൈതദപ്യശങ്കേതോഽസി കർതും മദ്യോഗമാശ്രിതഃ |
സർവകർമഫലത്യാഗം തതഃ കരു യതാത്മവാൻ ||12-11 ||

ശ്രേയോ ഹി ജ്ഞാനമഭ്യാസാജ്ഞാനാദ്യാനം വിശിഷ്യതേ |
ധ്യാനാത്കർമഫലത്യാഗസ്ത്യാഗാച്ഛാന്തിരനന്തരം ||12-12 ||

അദ്വേഷാ സർവഭൂതാനാം മൈത്രഃ കരുണ ഏവ ച |
നിർമമോ നിരഹങ്കാരഃ സമദുഃഖസുഖഃ ക്ഷമി ||12-13 ||

സത്തുഷ്ടഃ സതതം യോഗീ യതാത്മാ ദൃഢനിശ്ചയഃ |
മയ്യാർപിതമനോബുദ്ധിര്യോ മദ്ഭക്തഃ സ മേ പ്രിയഃ ||12-14 ||

യസ്മാന്നോദ്വിജതേ ലോകോ ലോകാന്നോദ്വിജതേ ച യഃ |
ഹർഷാമർഷഭയോദ്വേഗൈർമുക്തോ യഃ സ ച മേ പ്രിയഃ ||12-15 ||

അനപേക്ഷഃ ശുചിർദക്ഷ ഉദാസീനോ ഗതവ്യമഃ |
സർവാരംഭപരിത്യാഗീ യോ മദ്ഭക്തഃ സ മേ പ്രിയഃ ||12-16 ||

യോ ന ഹൃഷ്യതി ന ദ്വേഷ്ടി ന ശോചതി ന കാങ്ക്ഷതി |
ശുഭാശുഭപരിത്യാഗീ ഭക്തിമാന്യഃ സ മേ പ്രിയഃ ||12-17 ||

സമഃ ശത്രുഃ ച മിത്രേ ച തഥാ മാനാപമാനയോഃ |
ശീതോഷ്ണസുഖദുഃഖേഷു സമഃ സംഗവിവർജിതഃ ||12-18 ||

തുല്യനിന്ദാസ്തുതിർമൗനീ സത്തുഷ്ടോ യേന കേനചിത് |
അനികേതഃ സ്ഥിരമതിർഭക്തിമാനേ പ്രിയോ നരഃ ||12-19 ||

യേ തു ധർമ്യാമൃതമിദം യഥോക്തം പരൂപാസതേ |
ശ്രദ്ധയാനാ മത്പരമാ ഭക്താസ്സേദീതീവ മേ പ്രിയാഃ ||12-20 ||

അഥ ത്രയോദശോധ്യായഃ
പ്രകൃതി, പുരുഷൻ, ക്ഷേത്രജ്ഞൻ

അർജ്ജുന ഉവാച |

പ്രകൃതിം പുരുഷം ചൈവ ക്ഷേത്രം ക്ഷേത്രജ്ഞമേവ ച |
ഏതദ്വേദിതുമിച്ഛാമി ജ്ഞാനം ജ്ഞേയം ച കേശവ ||13-1 ||

ഇദം ശരീരം കൗന്തേയ ക്ഷേത്രമിത്യഭിധീയതേ |
ഏതദ്യോ വേത്തി തം പ്രാഹുഃ ക്ഷേത്രജ്ഞ ഇതി തദിദഃ ||13-2 ||

ക്ഷേത്രജ്ഞം ചാപി മാം വിദ്ധി സർവക്ഷേത്രേഷു ഭാരത |
ക്ഷേത്രക്ഷേത്രജ്ഞയോർജ്ഞാനം യത്തജ്ഞാനം മതം മമ ||13-3 ||

തത്ക്ഷേത്രം യച്ച യാദൃക്ച യദികാരി യതശ്ച യത് |
സ ച യോ യത്പ്രഭാവശ്ച തത്സമാസേന മേ ശൃണു ||13-4 ||

ഋഷിഭിർബഹുധാ ഗീതം ഹരനോഭിർവിവിധൈഃ പൃഥക് |
ബ്രഹ്മസൂത്രപദൈശ്ചൈവ ഹേതുമദ്ഭിർവിനിശ്ചിതൈഃ ||13-5 ||

മഹാഭൂതാനുഹങ്കാരോ ബുദ്ധിരവ്യക്തമേവ ച |
ഇന്ദ്രിയാണി ദശൈകം ച പഞ്ച ചേന്ദ്രിയഗോചരാഃ ||13-6 ||

ഇച്ഛാ ദ്വേഷഃ സുഖം ദുഃഖം സംഘാതശ്ചേതനാ ധൃതിഃ |
ഏതത്ക്ഷേത്രം സമാസേന സവികാരമുദാഹൃതം ||13-7 ||

അമാനിത്വമദംഭിത്വമഹിംസാ ക്ഷാന്തിരാർജവം |
ആചാര്യോപാസനം ശൗചം സ്വൈര്യമാത്മവിനിഗ്രഹഃ ||13-8 ||

ഇന്ദ്രിയാർഥേഷു വൈരാഗ്യമനഹങ്കാര ഏവ ച |
ജന്മമൃത്യുജരാവ്യാധിദുഃഖദോഷാൻദർശനം ||13-9 ||

അസക്തിരനഭിഷ്യാംഗഃ പുത്രദാരഗൃഹാദിഷു |
നിത്യം ച സമചിത്തത്വമിഷ്ടാനിഷ്ടോപപത്തിഷു ||13-10 ||

മയി ചാനന്യയോഗേന ഭക്തിരവ്യഭിചാരിണീ |
വിവിക്തദേശസേവിത്വമരതിർജനസംസദി ||13-11 ||

അധ്യാത്മജ്ഞാനനിത്യത്വം തത്ത്വജ്ഞാനാർഥദർശനം |
ഏതജ്ഞാനമിതി പ്രോക്തമജ്ഞാനം യദതോഽന്യഥാ ||13-12 ||

ജ്ഞേയം യത്തത്പ്രവക്ഷ്യാമി യജ്ഞാന്ത്യാമൃതമശ്ലതേ |
അനാദിമത്പരം ബ്രഹ്മ ന സത്തന്നാസദൃച്യതേ ||13-13 ||

സർവതഃ പാണിപാദം തത്സർവതോഽക്ഷിശിരോമുഖം ।
സർവതഃ ശ്രുതിമല്ലോക്തേ സർവമാവൃത്യ തിഷ്ഠതി ||13-14 ||

സർവേന്ദ്രിയഗുണാഭാസം സർവേന്ദ്രിയവിവർജ്ജിതം ।
അസക്തം സർവഭൂതൈവ നിർഗുണം ഗുണഭോക്തൃ ച ||13-15 ||

ബഹിരന്തശ്ച ഭൂതാനാമചരം ചരമേവ ച ।
സൂക്ഷ്മത്വാത്തദവിജ്ഞേയം ദൂരസ്ഥം ചാന്തികേ ച തത് ||13-16 ||

അവിഭക്തം ച ഭൂതേഷു വിഭക്തമിവ ച സ്ഥിതം ।
ഭൂതഭർതൃ ച തജ്ജ്ഞേയം ഗ്രസിഷ്ണു പ്രഭവിഷ്ണു ച ||13-17 ||

ജ്യോതിഷാമപി തജ്ജ്യോതിസ്തമസഃ പരമുച്യതേ ।
ജ്ഞാനം ജ്ഞേയം ജ്ഞാനഗമ്യം ഹൃദി സർവസ്യ വിഷ്ണിതം ||13-18 ||

ഇതി ക്ഷേത്രം തഥാ ജ്ഞാനം ജ്ഞേയം ചോക്തം സമാസതഃ ।
മദ്ഭക്ത ഏതദ്വിജ്ഞായ മദ്ഭാവായോപപദ്യതേ ||13-19 ||

പ്രകൃതിം പുരുഷം ചൈവ വിദ്യാനാദീ ഉഭാവപി ।
വികാരാംശ്ച ഗുണാംശ്ചൈവ വിദ്വി പ്രകൃതിസംഭവാൻ ||13-20 ||

കാര്യകാരണകർതൃത്വേ ഹേതുഃ പ്രകൃതിര്യതേ ।
പുരുഷഃ സുഖദുഃഖാനാം ഭോക്തൃത്വേ ഹേതുര്യതേ ||13-21 ||

പുരുഷഃ പ്രകൃതിസ്ഥോ ഹി ഭുങ്ക്തേ പ്രകൃതിജാൻഗുണാൻ ।
കാരണം ഗുണസംഗോഽസ്യ സദസദ്യോനിജന്മസു ||13-22 ||

ഉപദൃഷ്ടാനുമന്താ ച ഭർതാ ഭോക്താ മഹേശ്വരഃ ।
പരമാത്മേതി ചാപ്യുക്തോ ദേഹേഽസ്തിൻപുരുഷഃ പരഃ ||13-23 ||

യ ഏവം വേത്തി പുരുഷം പ്രകൃതിം ച ഗുണൈഃ സഹ ।
സർവമാ വർതമാനോഽപി ന സ ഭൂയോഽഭിജായതേ ||13-24 ||

ധ്യാനേനാത്മനി പശ്യന്തി കേചിദാത്മാനമാത്മനാ ।
അന്യേ സാംഖ്യേന യോഗേന കർമയോഗേന ചാപരേ ||13-25 ||

അന്യേ ത്വേവമജാനന്തഃ ശ്രുത്യാന്യേഭ്യ ഉപാസതേ |
തേഹി ചാതിതരന്യേവ മൃത്യും ശ്രുതിപരായണാഃ ||13-26 ||

യാവത്സഞ്ജായതേ കിഞ്ചിത്സത്ത്വം സ്ഥാവരജംഗമം |
ക്ഷേത്രക്ഷേത്രജ്ഞസംയോഗാത്തദ്വിദ്വി ഭരതർഷഭ ||13-27 ||

സമം സർവേഷു ഭൂതേഷു തിഷ്ഠന്തം പരമേശ്വരം |
വിനശ്യത്വവിനശ്യന്തം യഃ പശ്യതി സ പശ്യതി ||13-28 ||

സമം പശ്യൻഹി സർവത്ര സമവസ്ഥിതമീശ്വരം |
ന ഹിനസ്ത്യാത്മനാത്മാനം തതോ യാതി പരാം ഗതിം ||13-29 ||

പ്രകൃത്യൈവ ച കർമാണി ക്രിയമാണാനി സർവശഃ |
യഃ പശ്യതി തമാത്മാനമകർതാരം സ പശ്യതി ||13-30 ||

യദാ ഭൂതപൃഥഗ്ഭാവമേകസ്ഥമനുപശ്യതി |
തത ഏവ ച വിസ്താരം ബ്രഹ്മ സമ്പദ്യതേ തദാ ||13-31 ||

അനാദിത്യാന്നിർഗുണത്വാത്പരമാത്മായമവ്യയഃ |
ശരീരസ്ഥോഹി കൗന്തേയ ന കരോതി ന ലിപ്യതേ ||13-32 ||

യഥാ സർവഗതം സൗക്ഷ്മ്യാദാകാശം നോപലിപ്യതേ |
സർവത്രാവസ്ഥിതോ ദേഹേ തമാത്മാ നോപലിപ്യതേ ||13-33 ||

യഥാ പ്രകാശയത്യേകഃ കൃത്സ്നം ലോകമിമം രവിഃ |
ക്ഷേത്രം ക്ഷേത്രീ തഥാ കൃത്സ്നം പ്രകാശയതി ഭാരത ||13-34 ||

ക്ഷേത്രക്ഷേത്രജ്ഞയോരേവമന്തരം ജ്ഞാനചക്ഷുഷാ |
ഭൂതപ്രകൃതിമോക്ഷം ച യേ വിദുര്യാന്തി തേ പരം ||13-35 ||

www.suddhabhaktimalayalam.com

അഥ ചതുർദശോധ്യായഃ ഭൗതിക പ്രകൃതിയുടെ ത്രിഗുണങ്ങൾ

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

പരം ഭൂയഃ പ്രവക്ഷ്യാമി ജ്ഞാനാനാം ജ്ഞാനമുത്തമം |
യജ്ഞോത്പാ മുനയഃ സർവേ പരാം സിദ്ധിമിതോ ഗതാഃ ||14-1 ||

ഇദം ജ്ഞാനമുപാശ്രിത്യ മമ സാധർമ്യമാഗതാഃ |
സർഗ്ഗേപി നോപജായന്തേ പ്രലയേ ന വ്യഥന്തി ച ||14-2 ||

മമ യോനിർമഹദ് ബ്രഹ്മ തസ്മിൻഗർഭം ദധാമ്യഹം |
സംഭവഃ സർവഭൂതാനാം തതോ ഭവതി ഭാരത ||14-3 ||

സർവയോനിഷു കൗന്തേയ മുർതയഃ സംഭവന്തി യാഃ |
താസാം ബ്രഹ്മ മഹദ്യോനിരഹം ബീജപ്രദഃ പിതാ ||14-4 ||

സത്ത്വം രജസ്സമ ഇതി ഗുണാഃ പ്രകൃതിസംഭവാഃ |
നിബദ്ധന്തി മഹാബാഹോ ദേഹേ ദേഹിനമവ്യയം ||14-5 ||

തത്ര സത്ത്വം നിർമലത്വാത്പ്രകാശകമനാമയം ।
സുഖസംഗേന ബധ്നാതി ജ്ഞാനസംഗേന ചാനഘ ॥14-6 ॥

രജോ രാഗാത്മകം വിദ്വി തൃഷ്ണാസംഗസമുദ്ഭവം ।
തന്നിബധ്നാതി കൗന്തേയ കർമസംഗേന ദേഹിനം ॥14-7 ॥

തമസ്തജ്ഞാനജം വിദ്വി മോഹനം സർവദേഹിനാം ।
പ്രമാദാലസ്യനിദ്രാഭിസ്തന്നിബധ്നാതി ഭാരത ॥14-8 ॥

സത്ത്വം സുഖേ സഞ്ജയതി രജഃ കർമണി ഭാരത ।
ജ്ഞാനമാവൃത്യ തു തമഃ പ്രമാദേ സഞ്ജയത്യുത ॥14-9 ॥

രജസ്തമശ്ചാഭിദ്രുയ സത്ത്വം ഭവതി ഭാരത ।
രജഃ സത്ത്വം തമശ്ചൈവ തമഃ സത്ത്വം രജസ്തഥാ ॥14-10 ॥

സർവദ്വാരേഷു ദേഹേഽസ്തിൻപ്രകാശ ഉപജായതേ ।
ജ്ഞാനം യദാ തദാ വിദ്യാദ്വിവൃദ്ധം സത്ത്വമിത്യുത ॥14-11 ॥

ലോഭഃ പ്രവൃത്തിരാഭഃ കർമണാമശമഃ സ്പൃഹാ ।
രജസ്യേതാനി ജായന്തേ വിവൃദ്ധോ ഭരതർഷഭ ॥14-12 ॥

അപ്രകാശോഽപ്രവൃത്തിശ്ച പ്രമാദോ മോഹ ഏവ ച ।
തമസ്യേതാനി ജായന്തേ വിവൃദ്ധോ കരുനന്ദന ॥14-13 ॥

യദാ സത്ത്വേ പ്രവൃദ്ധോ തു പ്രലയം യാതി ദേഹഭൂത് ।
തദോത്തമവിദാം ലോകാനമലാൻപ്രതിപദ്യതേ ॥14-14 ॥

രജസി പ്രലയം ഗത്വാ കർമസംഗീഷു ജായതേ ।
തഥാ പ്രലീനസ്തഥസി മുഖ്യയോനിഷു ജായതേ ॥14-15 ॥

കർമണഃ സുകൃതസ്യാഹുഃ സാത്തീകം നിർമലം ഫലം ।
രജസസ്തു ഫലം ദുഃഖമജ്ഞാനം തമസഃ ഫലം ॥14-16 ॥

സത്ത്വാത്സഞ്ജായതേ ജ്ഞാനം രജസോ ലോഭ ഏവ ച ।
പ്രമാദമോഹൗ തമസോ ഭവതോഽജ്ഞാനമേവ ച ॥14-17 ॥

ഊർധ്വം ഗച്ഛന്തി സത്ത്വസ്ഥാ മധ്യേ തിഷ്ഠന്തി രാജസാഃ |
ജഘന്യഗുണവൃത്തിസ്ഥാ അധോ ഗച്ഛന്തി താമസാഃ ||14-18 ||

നാന്യം ഗുണേഭ്യഃ കർതാരം യദാ ദൃഷ്ടാനുപശ്യതി |
ഗുണേഭ്യശ്ച പരം വേത്തി മദ്ഭാവം സോഽധിഗച്ഛതി ||14-19 ||

ഗുണാനേതാനതീത്യ ത്രീന്ദേഹീ ദേഹസമുദ്ഭവാൻ |
ജന്മമൃത്യുജരാദുഃഖൈർവിമുക്തോഽമൃതമശ്നതേ ||14-20 ||

അർജുന ഉവാച |

കൈർലിംഗൈസ്ത്രിൻഗുണാനേതാനതീതോ ഭവതി പ്രഭോ |
കിമാചാരഃ കഥം ചൈതാംസ്ത്രിൻഗുണാനതിവർതതേ ||14-21 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

പ്രകാശം ച പ്രവൃത്തിം ച മോഹമേവ ച പാണ്ഡവ |
ന ദ്വേഷ്ടി സമ്പ്രവൃത്താനി ന നിവൃത്താനി കാങ്ക്ഷതി ||14-22 ||

ഉദാസീനവദാസീനോ ഗുണൈര്യോ ന വിചാല്യതേ |
ഗുണാ വർതന്ത ഇത്യേവം യോഽവതിഷ്ഠതി നേംഗതേ ||14-23 ||

സമദുഃഖസുഖഃ സ്വസ്ഥഃ സമലോഷാശ്മകാഞ്ചനഃ |
തുല്യപ്രിയാപ്രിയോ ധീരസ്തുല്യനിന്ദാത്മസംസ്തുതിഃ ||14-24 ||

മാനാപമാനയോസ്തുല്യസ്തുല്യോ മിത്രാരിപക്ഷയോഃ |
സർവാരംഭപരിത്യാഗീ ഗുണാതീതഃ സ ഉച്യതേ ||14-25 ||

മാം ച യോഽവ്യഭിചാരേണ ഭക്തിയോഗേന സേവതേ |
സ ഗുണാൻസമതീതൈതാൻബ്രഹ്മഭൂയായ കൽപതേ ||14-26 ||

ബ്രഹ്മണോ ഹി പ്രതിഷ്ഠാഹമമൃതസ്യാവ്യയസ്യ ച |
ശാശ്വതസ്യ ച ധർമസ്യ സുഖസൈകാന്തികസ്യ ച ||14-27 ||

www.suddhabhaktimalayalam.com

അഥ പഞ്ചദശോധ്യായഃ പുരുഷോത്തമയോഗം

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

ഊർധ്വമുലമധഃശാഖമശ്വതം പ്രാഹുരവ്യയം |

ഛന്ദാംസി യസ്യ പർണാനി യസ്തം വേദ സ വേദവിത് ||15-1 ||

അധശ്ചോർധ്വം പ്രസ്തുതാസ്തസ്യ ശാഖാ

ഗുണപ്രവൃദ്ധാ വിഷയപ്രവാലാഃ |

അധശ്ച മൂലാനുസന്തതാനി

കർമാനുബന്ധീനി മനുഷ്യലോകേ ||15-2 ||

ന രൂപമന്യേഹ തഥോപലഭ്യതേ

നാനോ ന ചാദിർന ച സമ്പ്രതിഷ്ഠാ |

അശ്വതമേനം സുവിശ്രവ്യമൂലം

അസംഗശസ്ത്രേണ ദൃഢേന ഛരിത്ത്വാ ||15-3 ||

തതഃ പദം തത്പരിമാർഗിതവ്യം

യസ്തിൻഗതാ ന നിവർതന്തി ഭൂയഃ |

തമേവ ചാദ്യം പുരുഷം പ്രപദ്യേ |
യതഃ പ്രവൃത്തിഃ പ്രസ്തുതാ പുരാണീ ||15-4 ||

നിർമാനമോഹാ ജിതസംഗദോഷാ
അധ്യാത്മനിത്യാ വിനിവൃത്തകാമാഃ |
ദ്വന്ദ്വൈർവിമുക്താഃ സുഖദുഃഖസഞ്ജ്ഞൈ-
ര്ഗച്ഛന്ത്യമൃതാഃ പദമവ്യയം തത് ||15-5 ||

ന തദ്ഭാസയതേ സൂര്യോ ന ശശാങ്കോ ന പാവകഃ |
യദ്ഗത്യാ ന നിവർത്തന്തേ തദാഥ പരമം മമ ||15-6 ||

മമൈവാംശോ ജീവലോകേ ജീവഭൂതഃ സനാതനഃ |
മനഃഷഷ്ടാനീന്ദ്രിയാണി പ്രകൃതിസ്ഥാനി കർഷതി ||15-7 ||

ശരീരം യദവാപ്ലോതി യച്ചാപ്യുക്താമതീശ്വരഃ |
ഗൃഹീത്വൈതാനി സംയാതി വായുർഗന്ധാനിവാശയാത് ||15-8 ||

ശ്രോത്രം ചക്ഷുഃ സ്पर्ശനം ച രസനം ബ്രാണമേവ ച |
അധിഷ്ഠായ മനശ്ചായം വിഷയാനുപസേവതേ ||15-9 ||

ഉക്താമന്തം സ്ഥിതം വാപി ഭൂഞ്ജാനം വാ ഗുണാനിതം |
വിമൃശാ നാനുപശ്യന്തി പശ്യന്തി ജ്ഞാനചക്ഷുഷഃ ||15-10 ||

യതന്തോ യോഗിനശ്ചൈനം പശ്യന്ത്യാത്മനുവസ്ഥിതം |
യതന്തോഽപ്യകൃതാത്മാനോ നൈനം പശ്യന്ത്യചേതസഃ ||15-11 ||

യദാദിത്യഗതം തേജോ ജഗദ്ഭാസയതേഽവിലം |
യച്ചന്ദ്രമസി യച്ചാഗൗ തത്തേജോ വിദ്ധി മാമകം ||15-12 ||

ഗാമാവിശ്യ ച ഭൂതാനി ധാരയാമൃഹമോജസാ |
പുഷ്പാമി ചൗഷധീഃ സർവാഃ സോമോ ഭൂത്വാ രസാത്മകഃ ||15-13 ||

അഹം വൈശ്വാനരോ ഭൂത്വാ പ്രാണിനാം ദേഹമാശ്രിതഃ |
പ്രാണാപാനസമായുക്തഃ പചാമ്യന്നം ചതുർവിധം ||15-14 ||

സർവസ്യ ചാഹം ഹൃദി സന്നിവിഷ്ടോ
മത്തഃ സ്ഥിതിർജ്ഞാനമപോഹനഞ്ച |

വേദൈശ്വ സർവൈരഹമേവ വേദ്യോ
വേദാന്തകൃദ്വേദവിദേവ ചാഹം ||15-15 ||

ദ്വാവിമൗ പുരുഷൗ ലോകേ ക്ഷരത്യാക്ഷര ഏവ ച |
ക്ഷരഃ സർവാണി ഭൂതാനി കൂടസ്ഥോഽക്ഷര ഉച്യതേ ||15-16 ||

ഉത്തമഃ പുരുഷസ്തന്യഃ പരമാത്മേത്യുദാഹൃതഃ |
യോ ലോകത്രയമാവിശ്യ ബിഭർത്യവ്യയ ഈശ്വരഃ ||15-17 ||

യസ്മാത്ക്ഷരമതീതോഽഹമക്ഷരാദപി ചോത്തമഃ |
അതോഽസ്തി ലോകേ വേദേ ച പ്രഥിതഃ പുരുഷോത്തമഃ ||15-18 ||

യോ മാമേവമസമ്മുഖോ ജാനാതി പുരുഷോത്തമം |
സ സർവവിദ്ഭജതി മാം സർവഭാവേന ഭാരത ||15-19 ||

ഇതി ഗുഹ്യതമം ശാസ്ത്രമിദമുക്തം മയാനഘ |
ഏതദ്ബുദ്ധ്യാ ബുദ്ധിമാൻസ്മാത്കൃതകൃത്യശ്ച ഭാരത ||15-20 ||

അഥ ഷോഡശോദ്യായഃ ദേവാസുര ഭാവങ്ങൾ

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

അഭയം സത്ത്വസംശുദ്ധിർജ്ഞാനയോഗവ്യവസ്ഥിതിഃ |
ദാനം ദമശ്ച യജ്ഞശ്ച സ്വാധ്യായസ്തപ ആർജവം ||16-1 ||

അഹിംസാ സത്യമക്രോധസ്തോഗഃ ശാന്തിരപൈശുനം |
ദയാ ഭൂതേഷുലോലുപ്തം മാർദ്ദവം ഹ്രീരചാപലം ||16-2 ||

തേജഃ ക്ഷമാ ധൃതിഃ ശൗചമദ്രോഹോ നാതിമാനിതാ |
ഭവന്തി സമ്പദം ദൈവീമഭിജാതസ്യ ഭാരത ||16-3 ||

ദംഭോ ദർപോഽഭിമാനശ്ച ക്രോധഃ പാരുഷ്യമേവ ച |
അജ്ഞാനം ചാഭിജാതസ്യ പാർഥ സമ്പദമാസുരീം ||16-4 ||

ദൈവീ സമ്പദ്വിമോക്ഷായ നിബന്ധായാസുരീ മതാ |
മാ ശുചഃ സമ്പദം ദൈവീമഭിജാതോഽസി പാണ്ഡവ ||16-5 ||

ദ്വൗ ഭൂതസർഗൗ ലോകേഽസ്തിനൈവ ആസുര ഏവ ച |
ദൈവോ വിസ്തരശഃ പ്രോക്ത ആസുരം പാർഥ മേ ശൃണു ||16-6 ||

പ്രവൃത്തിം ച നിവൃത്തിം ച ജനാ ന വിദുരാസുരാഃ |
ന ശൗചം നാപി ചാചാരോ ന സത്യം തേഷു വിദ്യതേ ||16-7 ||

അസത്യമപ്രതിഷ്ഠ തേ ജഗദാഹുരനീശ്വരം |
അപരസ്പരസംഭ്രൂതം കിമന്യത്കാമഹൈതുകം ||16-8 ||

ഏതാം ദൃഷ്ടിമവഷ്ടഭ്യ നഷ്ടാത്മാനോഽൽപബുദ്ധയഃ |
പ്രഭവന്ത്യഗ്രകർമാണഃ ക്ഷയായ ജഗതോഽഹിതാഃ ||16-9 ||

കാമമാശ്രിത്യ ദുഷ്പുരം ദംഭമാനമദാനിതാഃ |
മോഹാദ്ഗൃഹീത്വാസദ്ഗ്രാഹാൻപ്രവർത്തന്തേഽശുചിവ്രതാഃ ||16-10 ||

ചിന്താമപരിമേധാം ച പ്രലയാന്താമുപാശ്രിതാഃ |
കാമോപഭോഗപരമാ ഏതാവദിതി നിശ്ചിതാഃ ||16-11 ||

ആശാപാശശതൈർബദ്ധാഃ കാമക്രോധപരായണാഃ |
ഈഹന്തേ കാമഭോഗാർഥമന്യായേനാർഥസഞ്ചയാൻ ||16-12 ||

ഇദമദ്യ മയാ ലബ്ധമിമം പ്രാപ്തേ മനോരഥം |
ഇദമസ്തീദമപി മേ ഭവിഷ്യതി പുനർധനം ||16-13 ||

അസൗ മയാ ഹതഃ ശത്രുർഹനിഷ്യേ ചാപരാന്ധി |
ഈശ്വരോഽഹമഹം ഭോഗീ സിദ്ധോഽഹം ബലവാൻസുഖീ ||16-14 ||

ആവേഷ്യാദിജനവാന്യസ്തി കോഽന്യോഽസ്തി സദൃശോ മയാ |
യക്ഷേദ്യാസാധി മോദിഷ്യ ഇത്യജ്ഞാനവിമോഹിതാഃ ||16-15 ||

അനേകചിത്തവിഭ്രാന്താ മോഹജാലസമാവൃതാഃ |
പ്രസക്താഃ കാമഭോഗേഷു പതന്തി നരകേഽശുചൗ ||16-16 ||

ആത്മസംഭാവിതാഃ സ്തബ്ധാ ധനമാനമദാനിതാഃ |
യജന്തേ നാമയജ്ഞേണസ്തേ ദംഭേനാവിധിപൂർവ്വകം ||16-17 ||

അഹങ്കാരം ബലം ദർപം കാമം ക്രോധം ച സംശ്രിതാഃ |
മാമാത്മപരദേഹേഷു പ്രദിഷന്തോഽഭ്യസുയകാഃ ||16-18 ||

താനഹം ദ്വിഷതഃ ക്രൂരാൻസംസാരേഷു നരാധമാൻ |
ക്ഷിപാമ്യജസ്രമശുഭാനാസുരീഷ്യേവ യോനിഷു ||16-19 ||

ആസുരീം യോനിമാപന്നാ മുഖാ ജന്മനി ജന്മനി |
മാമപ്രാപ്യൈവ കൗന്തേയ തതോ യാന്ത്യധമാം ഗതിം ||16-20 ||

ത്രിവിധം നരകസ്വേദം ദ്വാരം നാശനമാത്മനഃ |
കാമഃ ക്രോധസ്തമാ ലോഭസ്തന്മാദേതന്ത്രയം ത്യജേത് ||16-21 ||

ഏതൈർവിമുക്തഃ കൗന്തേയ തമോദ്വാരൈസ്ത്രിഭിർനരഃ |
ആചരത്യാത്മനഃ ശ്രേയസ്തതോ യാതി പരാം ഗതിം ||16-22 ||

യഃ ശാസ്ത്രവിധിമുത്സൃജ്യ വർതതേ കാമകാരതഃ |
ന സ സിദ്ധിമവാപ്നോതി ന സുഖം ന പരാം ഗതിം ||16-23 ||

തസ്താച്ഛാസ്ത്രം പ്രമാണം തേ കാര്യാകാര്യവ്യവസ്ഥിതൗ |
ജ്ഞാത്വാ ശാസ്ത്രവിധാനോക്തം കർമ കർതുമിഹാർഹസി ||16-24 ||

അർജ്ജുന ഉവാച |

യേ ശാസ്ത്രവിധിമുത്സുജ്യ യജ്ഞേ ശ്രദ്ധയാനൃതാഃ |
തേഷാം നിഷ്ഠാ തു കാ കൃഷ്ണ സത്ത്വമാഹോ രജസ്തമഃ ||17-1 ||

ശ്രീഭഗവാൻവാച |

ത്രിവിധാ ഭവതി ശ്രദ്ധാ ദേഹിനാം സാ സ്വഭാവജാ |
സാത്തികീ രാജസീ ചൈവ താമസീ ചേതി താം ശൃണു ||17-2 ||

സത്ത്വാനുരൂപാ സർവസ്യ ശ്രദ്ധാ ഭവതി ഭാരത |
ശ്രദ്ധാമയോഽയം പുരുഷോ യോ യച്ഛ്രദ്ധാഃ സ ഏവ സഃ ||17-3 ||

യജ്ഞേ സാത്തികാ ദേവാനുക്ഷരക്ഷാംസി രാജസാഃ |
പ്രേതാൻഭൂതഗണാംശ്ചാന്യേ യജ്ഞേ താമസാ ജനാഃ ||17-4 ||

അശാസ്ത്രവിഹിതം ഘോരം തപ്യന്തേ യേ തപോ ജനാഃ |
ദംഭാഹങ്കാരസംയുക്താഃ കാമരാഗബലാനൃതാഃ ||17-5 ||

കർഷയന്തഃ ശരീരസ്ഥം ഭൂതഗ്രാമമചേതസഃ |
മാം ചൈവാനന്തഃശരീരസ്ഥം താനിദ്ധ്യാസുരനിശ്ചയാൻ ||17-6 ||

ആഹാരസ്തപി സർവസ്യ ത്രിവിധോ ഭവതി പ്രിയഃ |
യജ്ഞസ്തപസ്തമാ ദാനം തേഷാം ഭേദമിമം ശൃണു ||17-7 ||

ആയുഃസത്ത്വബലാരോഗ്യസുഖപ്രീതിവിവർധനാഃ |
രസ്യാഃ സ്തിഗ്ധാഃ സ്ഥിരാ ഹൃദ്യാ ആഹാരാഃ സാത്തികപ്രിയാഃ ||17-8 ||

കുടൃമുലവണാത്യുഷ്ണതീക്ഷ്ണരൂക്ഷവിദാഹിനഃ |
ആഹാരാ രാജസസ്യേഷ്ടാ ദുഃഖശോകാമയപ്രദാഃ ||17-9 ||

യാതയാമം ഗതരസം പൂതി പര്യുഷിതം ച യത് |
ഉച്ഛിഷ്ടമപി ചാമേധ്യം ഭോജനം താമസപ്രിയം ||17-10 ||

അഹലാകാങ്ക്ഷിഭിര്യജ്ഞോ വിധിദൃഷ്ടോ യ ഇജ്യതേ |
യഷ്ടവ്യമേവേതി മനഃ സമാധായ സ സാത്തികഃ ||17-11 ||

അഭിസന്ധായ തു ഫലം ദംഭാർഥമപി ചൈവ യത് |
ഇജ്യതേ ഭരതശ്രേഷ്ഠ തം യജ്ഞം വിദ്ധി രാജസം ||17-12 ||

വിധിഹീനമസ്പഷ്ടാനം മന്ത്രഹീനമദക്ഷിണം |
ശ്രദ്ധാവിരഹിതം യജ്ഞം താമസം പരിചക്ഷതേ ||17-13 ||

ദേവദ്വിജഗുരുപ്രാജ്ഞപൂജനം ശൗചമാർജവം |
ബ്രഹ്മചര്യമഹിംസാ ച ശാരീരം തപ ഉച്യതേ ||17-14 ||

അനുദ്യേഗകരം വാക്യം സത്യം പ്രിയഹിതം ച യത് |
സ്വാധ്യായാഭ്യസനം ചൈവ വാങ്മയം തപ ഉച്യതേ ||17-15 ||

മനഃ പ്രസാദഃ സൗമ്യത്വം മൗനമാത്മവിനിഗ്രഹഃ |
ഭാവസംശുദ്ധിരിത്യേതത്തപോ മാനസമുച്യതേ ||17-16 ||

ശ്രദ്ധയാ പരയാ തപ്തം തപസ്തന്ത്രീവിധം നരൈഃ |
അഹലാകാങ്ക്ഷിഭിര്യുക്തൈഃ സാത്തികം പരിചക്ഷതേ ||17-17 ||

സത്കാരമാനപൂജാർഥം തപോ ദംഭേന ചൈവ യത് |
ക്രിയതേ തദിഹ പ്രോക്തം രാജസം ചലമധ്യവം ||17-18 ||

മുഖഗ്രാഹേണാത്മനോ യത്പീഡയാ ക്രിയതേ തപഃ |
പരസ്യോത്സാദനാർഥം വാ തത്താമസമുദാഹൃതം ||17-19 ||

ദാതവ്യമിതി യദാനം ദീയതേന്ദ്രപകാരിണേ |
ദേശേ കാലേ ച പാത്രേ ച തദാനം സാത്തികം സ്ഥൂതം ||17-20 ||

യത്തു പ്രത്യുപകാരാർഥം ഫലമുദിശ്യ വാ പുനഃ |
ദീയതേ ച പരിക്ലിഷ്ടം തദാനം രാജസം സ്ഥൂതം ||17-21 ||

അദേശകാലേ യദാനമപാത്രേഭ്യശ്ച ദീയതേ |
അസത്കൃതമവജ്ഞാതം തത്താമസമുദാഹൃതം ||17-22 ||

ഓന്തത്സദിതി നിർദേശോ ബ്രഹ്മണസ്ത്രിവിധഃ സ്ഥൂതഃ |
ബ്രാഹ്മണാസ്തേന വേദാശ്ച യജ്ഞാശ്ച വിഹിതാഃ പുരാ ||17-23 ||

തസ്താദോമിത്യുദാഹൃത്യ യജ്ഞദാനതപഃക്രിയാഃ |
പ്രവർതന്തേ വിധാനോക്താഃ സതതം ബ്രഹ്മവാദിനാം ||17-24 ||

തദിത്യുനഭിസന്ധായ ഫലം യജ്ഞതപഃക്രിയാഃ |
ദാനക്രിയാശ്ച വിവിധാഃ ക്രിയന്തേ മോക്ഷകാക്ഷിഭിഃ ||17-25 ||

സദ്ഭാവേ സാധുഭാവേ ച സദിത്യേതത്പ്രയുജ്യതേ |
പ്രശസ്തേ കർമ്മണി തഥാ സച്ഛബ്ദഃ പാർഥ യുജ്യതേ ||17-26 ||

യജ്ഞേ തപസി ദാനേ ച സ്ഥിതിഃ സദിതി ചോച്യതേ |
കർമ്മ ചൈവ തദർഥീയം സദിത്യേവാഭിധീയതേ ||17-27 ||

അശ്രദ്ധായാ ഹൃതം ദത്തം തപസ്തപ്തം കൃതം ച യത് |
അസദിത്യുച്യതേ പാർഥ ന ച തത്പ്രേത്യ നോ ഇഹ ||17-28 ||

www.suddhabhaktimalayalam.com

അമാഷ്ടാദശോദ്യായഃ സംന്യാസത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണത

അർജുന ഉവാച |

സംന്യാസസ്യ മഹാബാഹോ തത്ത്വമിച്ഛാമി വേദിതം |
ത്യാഗസ്യ ച ഏഷീകേശ പൃഥക്ക്കേശിനിഷ്ഠന ||18-1 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച |

കാമ്യാനാം കർമണാം ന്യാസം സംന്യാസം കവയോ വിദുഃ |
സർവകർമഫലത്യാഗം പ്രാഹുസ്ത്യാഗം വിചക്ഷണാഃ ||18-2 ||

ത്യാജ്യം ദോഷവരിത്യേകേ കർമ പ്രാഹുർമനീഷിണഃ |
യജ്ഞദാനതപഃകർമ ന ത്യാജ്യമിതി ചാപരേ ||18-3 ||

നിശ്ചയം ശൃണു മേ തത്ര ത്യാഗേ ഭരതസത്തമ |
ത്യാഗോ ഹി പുരുഷവ്യാഘ്ര ത്രിവിധഃ സമ്പ്രകീർത്തിതഃ ||18-4 ||

യജ്ഞദാനതപഃകർമ്മ ന ത്യാജ്യം കാര്യമേവ തത് |
യജ്ഞോ ദാനം തപശ്ചൈവ പാവനാനി മനീഷിണാം ||18-5 ||

ഏതാസ്യപി തു കർമാണി സംഗം ത്യക്ത്വാ ഫലാനി ച |
കർതവ്യാനീതി മേ പാർഥ നിശ്ചിതം മതമുത്തമം ||18-6 ||

നിയതസ്യ തു സംന്യാസഃ കർമണോ നോപപദ്യതേ |
മോഹാത്തസ്യ പരിത്യാഗസ്താമസഃ പരികീർത്തിതഃ ||18-7 ||

ദുഃഖമിത്യേവ യത്കർമ കായക്ലേശഭയാത്ത്യജേത് |
സ കൃത്വാ രാജസം ത്യാഗം നൈവ ത്യാഗഫലം ലഭേത് ||18-8 ||

കാര്യമിത്യേവ യത്കർമ നിയതം ക്രിയതേഽർജുന |
സംഗം ത്യക്ത്വാ ഫലം ചൈവ സ ത്യാഗഃ സാത്തീകോ മതഃ ||18-9 ||

ന ദ്വേഷ്യകുശലം കർമ കുശലേ നാനുഷഞ്ജതേ |
ത്യാഗീ സത്ത്വസമാവിഷ്ടോ മേധാവി ചരിന്നസംശയഃ ||18-10 ||

ന ഹി ദേഹഭൂതാ ശക്യം ത്യക്തും കർമാണ്യശേഷതഃ |
യസ്തു കർമഫലത്യാഗീ സ ത്യാഗീത്യഭിധീയതേ ||18-11 ||

അനിഷ്ടമിഷ്ടം മിശ്രം ച ത്രിവിധം കർമണഃ ഫലം |
ഭവത്യത്യാഗിനാം പ്രേത്യ ന തു സംന്യാസിനാം ക്വചിത് ||18-12 ||

പഞ്ചൈതാനി മഹാബാഹോ കാരണാനി നിബോധ മേ |
സാംഖ്യേ കൃതാന്തേ പ്രോക്താനി സിദ്ധായേ സർവകർമണാം ||18-13 ||

അധിഷ്ഠാനം തഥാ കർതാ കരണം ച പൃഥഗ്വിധം |
വിവിധാശ്ച പൃഥക്ചേഷ്ടാ ദൈവം ചൈവാത്ര പഞ്ചമം ||18-14 ||

ശരീരവാങ്മനോഭിര്യത്കർമ പ്രാരഭതേ നരഃ |
ന്യായം വാ വിപരീതം വാ പഞ്ചൈതേ തസ്യ ഹേതവഃ ||18-15 ||

തത്രൈവം സതി കർതാരമാത്മാനം കേവലം തു യഃ |
പശ്യത്യകൃതബുദ്ധിത്വാന സ പശ്യതി ദുർമതിഃ ||18-16 ||

യസ്യ നാഹങ്കൃതോ ഭാവോ ബുദ്ധിര്യസ്യ ന ലിപ്യതേ |
ഹത്യാഗ്വി സ ഇമാല്ലോകാനാ ഹന്തി ന നിബധ്യതേ ||18-17 ||

ജ്ഞാനം ജ്ഞേയം പരിജ്ഞാതാ ത്രിവിധാ കർമചോദനാ |
കരണം കർമ കർത്തേതി ത്രിവിധഃ കർമസംഗ്രഹഃ ||18-18 ||

ജ്ഞാനം കർമ ച കർതാ ച ത്രിധൈവ ഗുണഭേദതഃ |
പ്രോച്യതേ ഗുണസംഖ്യാനേ യഥാവച്ഛതൃണ താന്യപി ||18-19 ||

സർവഭൂതേഷു യേനൈകം ഭാവമവ്യയമീക്ഷതേ |
അവിഭക്തം വിഭക്തേഷു തജ്ജ്ഞാനം വിദ്വി സാത്തീകം ||18-20 ||

പൃഥക്ത്യേന തു യജ്ജ്ഞാനം നാനാഭാവാൻപൃഥഗ്വിധാൻ |
വേത്തി സർവേഷു ഭൂതേഷു തജ്ജ്ഞാനം വിദ്വി രാജസം ||18-21 ||

യത്തു കൃത്സ്നവദേകസ്തിൻകാര്യേ സക്തമഹൈതുകം |
അതത്ത്വാർഥവദൽപം ച തത്താമസമുദാഹൃതം ||18-22 ||

നിയതം സംഗരഹിതമരാഗദ്വേഷതഃ കൃതം |
അഫലപ്രേപ്സുനാ കർമ യത്തത്സാത്തീകമുച്യതേ ||18-23 ||

യത്തു കാമേപ്സുനാ കർമ സാഹങ്കാരേണ വാ പുനഃ |
ക്രിയതേ ബഹുലായാസം തദ്രാജസമുദാഹൃതം ||18-24 ||

അനുബന്ധം ക്ഷയം ഹിംസാമനപേക്ഷ്യ ച പൗരുഷം |
മോഹാദാരഭ്യതേ കർമ യത്തത്ത്വാമസമുച്യതേ ||18-25 ||

മുക്തസംഗോന്മുഖംവാദീ യൂതൃത്സാഹസമന്വിതഃ |
സിദ്ധ്യസിദ്ധ്യോർനിർവികാരഃ കർതാ സാത്തീക ഉച്യതേ ||18-26 ||

രാഗീ കർമഫലപ്രേപ്സുർലുബധോ ഹിംസാത്മകോഽശുചിഃ |
ഹർഷശോകാനിതഃ കർതാ രാജസഃ പരികീർത്തിതഃ ||18-27 ||

അയുക്തഃ പ്രാകൃതഃ സ്തബ്ധഃ ശരോ നൈഷ്കൃതികോഽലസഃ |
വിഷാദീ ദീർഘസൂത്രീ ച കർതാ താമസ ഉച്യതേ ||18-28 ||

ബുദ്ധോർഭദം ധൃതേശ്വൈവ ഗുണതസ്ത്രിവിധം ശൃണു |
പ്രോച്യമാനമശേഷേണ പൃഥക്തേന ധനഞ്ജയ ||18-29 ||

പ്രവൃത്തിം ച നിവൃത്തിം ച കാര്യാകാര്യേ ഭയാഭയേ |
ബന്ധം മോക്ഷം ച യാ വേത്തി ബുദ്ധിഃ സാ പാർഥ സാത്തികീ ||18-30 ||

യയാ ധർമ്മധർമ്മം ച കാര്യം ചാകാര്യമേവ ച |
അയമാവത്പ്രജാനാതി ബുദ്ധിഃ സാ പാർഥ രാജസീ ||18-31 ||

അധർമ്മം ധർമ്മമിതി യാ മന്യതേ തമസാവൃതാ |
സർവാർമാന്വിപരീതാംശു ബുദ്ധിഃ സാ പാർഥ താമസീ ||18-32 ||

ധൃത്യാ യയാ ധാരയതേ മനഃപ്രാണേന്ദ്രിയക്രിയാഃ |
യോഗേനാവൃഭിചാരിണ്യാ ധൃതിഃ സാ പാർഥ സാത്തികീ ||18-33 ||

യയാ തു ധർമകാമാർമാന്ധൃത്യാ ധാരയതേഽർജുന |
പ്രസംഗേന ഫലാകാങ്ക്ഷീ ധൃതിഃ സാ പാർഥ രാജസീ ||18-34 ||

യയാ സ്വപ്നം ഭയം ശോകം വിഷാദം മദമേവ ച |
ന വിമുഞ്ചതി ദുർമേധാ ധൃതിഃ സാ പാർഥ താമസീ ||18-35 ||

സുഖം ത്വിദാനീം ത്രിവിധം ശൃണു മേ ഭരതർഷഭ |
അഭ്യാസാദ്രമതേ യത്ര ദുഃഖാന്തം ച നിഗച്ഛതി ||18-36 ||

യത്തദഗ്രേ വിഷമിവ പരിണാമേഽമൃതോപമം |
തത്സുഖം സാത്തികം പ്രോക്തമാത്മബുദ്ധിപ്രസാദജം ||18-37 ||

വിഷയേന്ദ്രിയസംയോഗാദ്യത്തദഗ്രേഽമൃതോപമം |
പരിണാമേ വിഷമിവ തത്സുഖം രാജസം സ്ഥൂതം ||18-38 ||

യദഗ്രേ ചാനബന്ധോ ച സുഖം മോഹനമാത്മനഃ |
നിദ്രാലസ്യപ്രമാദോത്ഥം തത്താമസമുദാഹൃതം ||18-39 ||

ന തദസ്തി പൃഥിവ്യാം വാ ദിവി ദേവേഷു വാ പുനഃ |
സത്ത്വം പ്രകൃതിജൈർമുക്തം യദേഭിഃ സ്യാത്ത്രിഭിർഗുണൈഃ ||18-40 ||

ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവിശാം ശുഭ്രാണാം ച പരന്തപ |
കർമാണി പ്രവിഭക്താനി സ്വഭാവപ്രഭവൈർഗ്ഗുണൈഃ ||18-41 ||

ശമോ ദമസ്തപഃ ശൗചം ക്ഷാന്തിരാർജവമേവ ച |
ജ്ഞാനം വിജ്ഞാനമാസ്തിക്യം ബ്രഹ്മകർമ സ്വഭാവജം ||18-42 ||

ശൗര്യം തേജോ ധൃതിർദാക്ഷ്യം യുദ്ധോ ചാപ്യപലായനം |
ദാനമീശ്വരഭാവശ്ച ക്ഷാത്രം കർമ സ്വഭാവജം ||18-43 ||

കൃഷീഗൗരക്ഷ്യവാണിജ്യം വൈശ്യകർമ സ്വഭാവജം |
പരിചര്യാത്മകം കർമ ശുഭ്രസൃാപി സ്വഭാവജം ||18-44 ||

സ്വേ സ്വേ കർമണ്യഭിരതഃ സംസിദ്ധിം ലഭതേ നരഃ |
സ്വകർമനിരതഃ സിദ്ധിം യഥാ വിന്ദതി തച്ഛതൃണ ||18-45 ||

യതഃ പ്രവൃത്തിർഭൂതാനാം യേന സർവമിദം തതം |
സ്വകർമണാ തമഭ്യർച്യ സിദ്ധിം വിന്ദതി മാനവഃ ||18-46 ||

ശ്രേയാൻസ്വധർമോ വിഗുണഃ പരധർമാത്പ്രനുഷ്ഠിതാത് |
സ്വഭാവനിയതം കർമ കർവന്നാപ്ലോതി കിൽബിഷം ||18-47 ||

സഹജം കർമ കൗന്തേയ സദോഷമപി ന ത്യജേത് |
സർവാരംഭാ ഹി ദോഷേണ ധൃമേനാഗ്നിരിവാവൃതാഃ ||18-48 ||

അസക്തബുദ്ധിഃ സർവത്ര ജിതാത്മാ വിഗതസ്സ്പഹഃ |
നൈഷ്കർമ്യസിദ്ധിം പരമാം സംന്യാസേനാധിഗച്ഛതി ||18-49 ||

സിദ്ധിം പ്രാപ്തോ യഥാ ബ്രഹ്മ തഥാപ്ലോതി നിബോധ മേ |
സമാസേനൈവ കൗന്തേയ നിഷ്ഠാ ജ്ഞാനസ്യ യാ പരാ ||18-50 ||

ബുദ്ധ്യാ വിശുദ്ധയാ യുക്തോ ധൃത്യാത്മാനം നിയമ്യ ച |
ശബ്ദാദീന്വിഷയാംസ്തൃക്ത്വാ രാഗദ്വേഷൗ വ്യുദസ്യ ച ||18-51 ||

വിവിക്തസേവീ ലഘ്വാശീ യതവാക്കായമാനസഃ |
ധ്യാനയോഗപരോ നിത്യം വൈരാഗ്യം സമുപാശ്രിതഃ ||18-52 ||

അഹങ്കാരം ബലം ദർപം കാമം ക്രോധം പരിഗ്രഹം |
വിമുച്യ നിർമമഃ ശാന്തോ ബ്രഹ്മഭൂതായ കൽപതേ ||18-53 ||

ബ്രഹ്മഭൂതഃ പ്രസന്നാത്മാ ന ശോചതി ന കാങ്ക്ഷതി |
സമഃ സർവേഷു ഭൂതേഷു മദ്ഭക്തിം ലഭതേ പരാം ||18-54 ||

ഭക്ത്യാ മാമഭിജാനാതി യാവാന്യശ്ചാസ്മി തത്ത്വതഃ |
തതോ മാം തത്ത്വതോ ജ്ഞാത്വാ വിശതേ തദനന്തരം ||18-55 ||

സർവകർമാണ്യപി സദാ കർവാനോ മദ്യുപാശ്രയഃ |
മത്പ്രസാദാദവാപ്നോതി ശാശ്വതം പദമവ്യയം ||18-56 ||

ചേതസാ സർവകർമാണി മയി സംന്യസ്യ മത്പരഃ |
ബുദ്ധിയോഗമുപാശ്രിത്യ മച്ചിത്തഃ സതതം ഭവ ||18-57 ||

മച്ചിത്തഃ സർവദുർഗാണി മത്പ്രസാദാത്തരിഷ്യസി |
അഥ ചേത്ത്വമഹങ്കാരാന്ന ശ്രോഷ്യസി വിനങ്ക്ഷ്യസി ||18-58 ||

യദഹങ്കാരമാശ്രിത്യ ന യോത്സ്യ ഇതി മന്യസേ |
മിഥ്യേഷ വ്യവസായസ്തേ പ്രകൃതിസ്ത്വാം നിയോക്ഷ്യതി ||18-59 ||

സ്വഭാവജേന കൗന്തേയ നിബദ്ധഃ സ്വേന കർമണാ |
കർതും നേച്ഛസി യമോഹാത്കരിഷ്യസ്യവശോഽപി തത് ||18-60 ||

ഈശ്വരഃ സർവഭൂതാനാം ഹൃദേശേഽർജുന തിഷ്ഠതി |
ഭ്രാമയൻസർവഭൂതാനി യന്ത്രാരൂഢാനി മായയാ ||18-61 ||

തഥേവ ശരണം ഗച്ഛ സർവഭാവേന ഭാരത |
തത്പ്രസാദാത്പരാം ശാന്തിം സ്ഥാനം പ്രാപ്സ്യസി ശാശ്വതം ||18-62 ||

ഇതി തേ ജ്ഞാനമാഖ്യാതം ഗുഹ്യാദ്ഗുഹ്യതരം മയാ |
വിമുശ്ശേതദശേഷേണ യഥേച്ഛസി തഥാ കരു ||18-63 ||

സർവഗുഹ്യതമം ഭൂയഃ ശൃണു മേ പരമം വചഃ |
ഇഷ്ടോഽസി മേ ദൃഢമിതി തതോ വക്ഷ്യാമി തേ ഹിതം ||18-64 ||

മന്മനാ ഭവ മദ്ഭക്തോ മദ്യാജീ മാം നമസ്കൃത |
മാമേവൈഷ്യസി സത്യം തേ പ്രതിജാനേ പ്രിയോസി മേ ||18-65 ||

സർവധർമാൻപരിത്യജ്യ മാമേകം ശരണം വ്രജ |
അഹം ത്വാ സർവപാപേഭ്യോ മോക്ഷയിഷ്യാമി മാ ശുചഃ ||18-66 ||

ഇദം തേ നാതപസ്തായ നാഭക്തായ കദാചന |
ന ചാശുശ്രൂഷവേ വാച്യം ന ച മാം യോഭ്യസ്യയതി ||18-67 ||

യ ഇദം പരമം ഗുഹ്യം മദ്ഭക്തേഷ്വഭിധാസ്യതി |
ഭക്തിം മയി പരാം കൃത്വാ മാമേവൈഷ്യത്യസംശയഃ ||18-68 ||

ന ച തസ്താനന്ദേഷ്യേഷു കശ്ചിന്മേ പ്രിയകൃത്തമഃ |
ഭവിതാ ന ച മേ തസ്താദന്യഃ പ്രിയതരോ ഭൂവി ||18-69 ||

അധ്യേഷ്യതേ ച യ ഇമം ധർമ്യം സംവാദമാവയോഃ |
ജ്ഞാനയജ്ഞേന തേനാഹമിഷ്ടഃ സ്യാമിതി മേ മതിഃ ||18-70 ||

ശ്രദ്ധാവാന്നനസ്യയശ്ച ശൃണയാദപി യോ നരഃ |
സോഽപി മുക്തഃ ശുഭാപ്ലോകാൻപ്രാപ്തയാത്പുണ്യകർമണാം ||18-71 ||

കച്ചിദേതച്ഛൂതം പാർഥ ത്വയൈകാഗ്രേണ ചേതസാ |
കച്ചിദജ്ഞാനസമോഹഃ പ്രനഷ്ടസ്തേ ധനഞ്ജയ ||18-72 ||

അർജുന ഉവാച |

നഷ്ടോ മോഹഃ സ്മൃതിർലബ്ധാ ത്വത്പ്രസാദാത്ഥയാച്യത |
സ്ഥിതോഽസ്മി ഗതസന്ദേഹഃ കരിഷ്യേ വചനം തവ ||18-73 ||

സഞ്ജയ ഉവാച |

ഇത്യഹം വാസുദേവസ്യ പാർഥസ്യ ച മഹാത്മനഃ |
സംവാദമിമമശ്രൗഷ്മദ്ഭൂതം രോമഹർഷണം ||18-74 ||

വ്യാസപ്രസാദാച്ഛൂതവാനേതദ്ഗുഹ്യമഹം പരം |
യോഗം യോഗേശ്വരാത്കൃഷ്ണാത്പാക്ഷാത്കഥയതഃ സ്വയം ||18-75 ||

രാജൻസംസ്കൃത സംസ്കൃത സംവാദമിമമദ്ഭൂതം |
കേശവാർജുനയോഃ പുണ്യം ഹൃഷ്ടാമി ച മുഹൂർമുഹൂഃ ||18-76 ||

തച്ച സംസ്കൃത സംസ്കൃത രൂപമത്യദ്ഭൂതം ഹരേഃ |
വിസ്മയോ മേ മഹാൻ രാജൻഹൃഷ്ടാമി ച പുനഃ പുനഃ ||18-77 ||

യത്ര യോഗേശ്വരഃ കൃഷ്ണാ യത്ര പാർഥോ ധനർധരഃ |
തത്ര ശ്രീർവിജയോ ഭൂതിർധ്രുവാ നീതിർമതിർമമ ||18-78 ||

ഹരേ കൃഷ്ണ ഹരേ കൃഷ്ണ കൃഷ്ണ കൃഷ്ണ ഹരേ ഹരേ

ഹരേ രാമ ഹരേ രാമ രാമ രാമ ഹരേ ഹരേ

ഹരേ കൃഷ്ണ 🙏

ഇതുപോലെയുള്ള ആത്മീയ വിഷയങ്ങൾ വായിക്കുവാനായി ഗൂഗിൾ പ്ലേസ്റ്റോറിൽ നിന്ന് ടെലഗ്രാം ആപ്ലിക്കേഷൻ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുക അതിനു ശേഷം താഴെക്കാണുന്ന ലിങ്ക് പിൻതുടരുക .

ടെലഗ്രാം :- <https://t.me/suddhabhaktimalayalam>

വെബ്സൈറ്റ് :- www.suddhabhaktimalayalam.com

ഫേസ്ബുക്ക് :- ശുദ്ധഭക്തി / Suddha Bhakti

ഇതുപോലെയുള്ള ആത്മീയ വിഷയങ്ങൾ വായിക്കുവാനായി താഴെക്കാണുന്ന ലിങ്ക് പിൻതുടരുക :-

 [ശുദ്ധ ഭക്തി വാട്ട്സ്ആപ്പ് ഗ്രൂപ്പ്](https://t.me/suddhabhaktimalayalam),
  [ശുദ്ധ ഭക്തി ടെലിഗ്രാം ഗ്രൂപ്പ്](https://t.me/suddhabhaktimalayalam),
  www.suddhabhaktimalayalam.com

**ശ്രീമദ് ഭഗവദ്ഗീത, ശ്രീമദ്ഭാഗവതം
മുതലായ പൂർവ്വാചാര്യന്മാരാൽ
അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട
വേദശാസ്ത്രങ്ങൾ വാങ്ങി
വായിക്കുവാൻ അരികിലുള്ള
അന്താരാഷ്ട്ര കൃഷ്ണാവബോധ
സമിതി (ISKCON) കേന്ദ്രങ്ങളിൽ
ബന്ധപ്പെടുവാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നു.**

**ഹരേ കൃഷ്ണ ഹരേ കൃഷ്ണ കൃഷ്ണ കൃഷ്ണ ഹരേ ഹരേ
ഹരേ രാമ ഹരേ രാമ രാമ രാമ ഹരേ ഹരേ**

കേരളത്തിലെ ഇസ്കോൺ കേന്ദ്രങ്ങൾ

തിരുവനന്തപുരം : ശ്രീകൃഷ്ണ ബലരാമക്ഷേത്രം, പള്ളിച്ചൽ തോട് ജംഗ്ഷൻ, പ്രാവച്ചമ്പലം, തിരുവനന്തപുരം 695020

തിരുവനന്തപുരം : റ്റി.സി.24/1073, ഹരേ കൃഷ്ണ റോഡ്, തൈക്കാട്, തിരുവനന്തപുരം - 695014, ഫോ: 0471 2328197

ഗുരുവായൂർ : ഹരേ കൃഷ്ണ ലാൻ്റ്, പടിഞ്ഞാറേ നട, ഗുരുവായൂർ - 680101, ഫോൺ: 0487-2555886

കൊച്ചി : PLRA 19, 'നാരായണം', പോണോത്ത് ലെയിൻ, ദാസ്റോഡ്, കലൂർ,കൊച്ചി - 0484 - 2343892, 9946990900

തൃശൂർ : മച്ചിങ്ങൽ ലൈൻ, എം.ജി റോഡ്, നായ്ക്കനാൽ, തൃശൂർ - 680 001. ഫോൺ : 9037008108

നാമഹട്ടുകൾ (സത്സംഗം നടക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ)

തൃശൂർ:ഹരേകൃഷ്ണ സത്സംഗം, നമ്പൂതിരി വിദ്യാലയം, വിജയശ്രീ കണ്ണാശുപത്രിക്ക് സമീപം, കോട്ടപ്പുറം, തൃശൂർ, ഫോൺ 9746286624

തൃശൂർ: അരവിന്ദം, അയ്യന്തോൾ, തൃശൂർ, ഫോൺ : 9495013240

ചാവക്കാട് : ഹരേ കൃഷ്ണ നിവാസ്, ബ്ലാങ്ങാട്, ഇരട്ടപ്പുഴ, ചാവക്കാട് - 680506, ഫോൺ : 9947811009

തൃപ്പൂണിത്തുറ : “ശരണ്യ, NSS ഹൈസ്കൂളിന് എതിർവശം, തൃപ്പൂണിത്തുറ, 0484 - 2776905

തൃപ്പൂണിത്തുറ : “തുളസീദളം”, മന്ദനം ജങ്ഷൻ, ഏരൂർ വെസ്റ്റ്, തൃപ്പൂണിത്തുറ, 0484 - 2114230

പാലക്കാട് : ഹരേ കൃഷ്ണ സത്സംഗം, NO.10 രാമകൃപ, ഈസ്റ്റ് കോളനി, അബൂബക്കർ റോഡ്, KSRTC യ്ക്ക് സമീപം, പാലക്കാട്, - 678014, ഫോൺ :9447172851

മേനോൻപാറ : “ഹരേകൃഷ്ണാലയം”, മെയിൻ റോഡ്, മേനോൻപാറ, മേനോൻപാറ പോസ്റ്റ്, പാലക്കാട്, പിൻ : 678556, ഫോൺ : 9447172851

കഞ്ചിക്കോട് : ഹരേ കൃഷ്ണ സത്സംഗം, പുത്തൻ പാടം, കണ്ണോട്, കഞ്ചിക്കോട് പിൻ: 678621, ഫോൺ : 9080047175

നെന്മാറ: “ഹരേ കൃഷ്ണ”, നാരായണ ദന്തൽ ക്ലിനിക്കിന് എതിർവശം, നെന്മാറ, പാലക്കാട് - 678508, ഫോൺ :9446238587

അയിലൂർ : “ജയ രാധേ”, നോർത്ത് സ്ക്വീറ്റ്, അയിലൂർ ഗ്രാമം, പാലക്കാട് - 678510, ഫോൺ : 9496336108, 9349516108

മണ്ണുത്തി : അമ്പാടി, വെസ്റ്റ് വെള്ളാനിക്കര, മാടക്കത്തറ പോസ്റ്റ് - 680651, മണ്ണുത്തി, ഫോൺ : 0487 2372161

കണ്ണൂർ : മൂപ്പൻ പാറ, വളപട്ടണം പോസ്റ്റ് ഓഫീസ്, കണ്ണൂർ, ഫോൺ :

0497 2775299, 09539372347,
9400115455

കണ്ണൂർ: ഹരേ കൃഷ്ണ സത്സംഗം, കുഴിക്കുന്ന്
ജങ്ഷൻ, ചാലാട് റോഡ്, കണ്ണൂർ,
കേരള. പിൻ : 670001, ഫോൺ :
9895258194, 9495586194.

കാസർഗോഡ് : ശ്രീ ശ്രീ രാധാ മാധവ
സത്സംഗ്, ഇസ്തോൺ ലാൻഡ്, മാധവ്
ബാഗ്, ബോവിക്കാന പി. ഒ, മുളിയാർ,
കാസർഗോഡ് - 671542, ഫോൺ :
9820072708

കോട്ടയം : ഹരേ കൃഷ്ണസത്സംഗം,
അക്കരമം, തിരുവാർപ്പ് ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമി
ക്ഷേത്രത്തിനു സമീപം, തിരുവാർപ്പ്
പോസ്റ്റ്, കോട്ടയം, പിൻ : 686033
ഫോൺ : 9895259781, 9037808016,
9497666004

പുതുക്കാട്: NSS കരയോഗം ഹാൾ,
മുല്ലിയം, പുതുക്കാട്, ഫോൺ: 0480
2783066

പാറശ്ശാല : ഹരേകൃഷ്ണ ക്ഷേത്രം,
നെടുവാൻ വിള, പാറശ്ശാല, ഫോൺ :
0471-2200086

തിരൂർ : ചെറുതൃക്കോവിൽ
ശ്രീകൃഷ്ണക്ഷേത്രം, തൃക്കണ്ടിയൂർ, തിരൂർ,
ഫോൺ : 9846498362, 9895728410

തിരൂർ : കരവാറ്റു കാവു ക്ഷേത്രം, സൗത്ത്
അന്നന്ദ, തിരൂർ, ഫോൺ : 9846498362,
9895728410

തിരുനാവായ : നാവാമുകുന്ദ ക്ഷേത്രം,
ഫോൺ : 9895728410, 9846498362,
8943137661

എടപ്പാൾ : പാണ്ഡവക്കര മഹാവിഷ്ണു
ക്ഷേത്രം, ഫോൺ : 9895728410,
8943137661

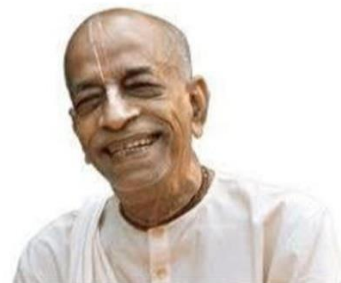
എടപ്പാൾ: കൊളങ്കര ദേവീക്ഷേത്രം,
ഫോൺ : 9895728410, 8943137661

ഇരിഞ്ഞാലക്കുട : ഹരേ കൃഷ്ണ സത്സംഗം,
ഭാരതീയ കലാക്ഷേത്രം, സൂര്യ റോഡ്
സൗത്ത്, ചെട്ടിപറമ്പ്, ഇരിഞ്ഞാലക്കുട,
പിൻ - 680121, ഫോൺ : 9387973525,
8848967770

കോഴിക്കോട് : ബുള്ളിയൻ ആർക്കേഡ്,
പി.വി.സാമി റോഡ്, ചാലപ്പുരം
(റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനു സമീപം) ഫോൺ :
9400989634, 9497760342

ശ്രീനാഥ്ജി നാമഹട്ട : ആറ്റപ്പാടം,
കിൻഫ്രാ പാർക്ക് പോസ്റ്റ്, കൊരട്ടി -
680309, ഫോൺ : 9846971510

പയ്യോളി : ഹരേ കൃഷ്ണ ധർമ്മാലയ,
റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനു സമീപം, പയ്യോളി,
ഫോൺ : 9526582898, 9745945005

ദിവ്യപൂജ്യ ശ്രീ ശ്രീമദ്

എ.സി. ഭക്തിവേദാന്ത സ്വാമി പ്രഭുപാദർ

അന്താരാഷ്ട്ര കൃഷ്ണാവബോധ
സമിതിയുടെ സ്ഥാപകാചാര്യൻ

